395 Wellington
NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa. Ont.
K1A 0N4

B123/e/114
National Library
Bibliothèque Nationale
JUL 11 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ® Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $13.50, 6 k. $6.75. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber 40¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" SECTION „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ® Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 26 (1481) 1978 REEDEL, 30. JUUNIL — FRIDAY, JUNE 30 XXIX aastakäik

PETERSOO, LEIVAT JA TAUL ESIKOHTADEL EKN VALIMISTEL

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas 10. koosseisu valimistel said suure häälteenamuse mitmed senise juhatuse liikmed. Eelmise EKN liikmeist said palju hääli E. Taul, M. Puhvel, Avo Kittask ja K. Jõgi. Uutest kandidaatidest said nimetamisväärselt hääli T. Tõsine ja J. Kivik, kui tuntud eesti aktiivsed noored.

Osavõtt valimistest, mis lõppesid 13. juunil, oli elavam kui eelmisel korral. Valimiste Peakomitee nimele tagasisaadetud valimissedelid toodi postkontorist Toronto Eesti Majasse 17. juunil, kus Peakomitee liikmed ja nende abilised valimisümbrike seast sorteerisid välja erakirjad, mis postiametnikud sinna olid eksikombel asetanud (54) ja need valimisümbrikud mis kandsid hilisemat kui 13. juuni postitemplit. Ülejäänud valimisümbrikud avati, nimelised tunnistused kontrolliti, võrreldi valijate üldnimekirjaga, avamata valimissedelile tehti märge kontrollimise kohta ja varustati erilise pitsatiga. Avatud valimissedelitel kontrolliti allakriipsutuste arv, kas see vastab lehel märgitud arvule. Kontrollitud ning kehtivaiks loetud valimissedelid nummerdati ja nendel märgitud allakriipsutuste arv registreeriti. Kehtetuiks tunnistatud valimissedelid eraldati. Kehtivaiks tunnistatud valimissedelid asetati kasti, pitseeriti ja anti alalhoidmiseks Eesti Panga varakambrisse, kuni viimiseni eraettevõttesse „M & J" kus valmistati elektroonarvuti kaardid iga valimissedeli kohta. Need valmisid 23. juuniks ja toodi Peakomitee esimehe poolt Toronto Ülikooli kompuuteri keskusesse, kus nende järjestus ja korrapärasus kontrolliti E. Soometi ja Peakomitee liikme A. Nõmmiku poolt. Igal kompuuteri kaardil oli märgitud vastava valimissedeli number ja allakriipsutatud nimede arv koos aukudega vastavate nimede kohal.

Valimistagajärgede kokkuvõtmist elektroonarvutil korraldas Andres Truuvert. Enne kaartide asetamist kompuuterisse kontrolliti mitme katse varal ja isikliku kontrolliga, kas arvuti teeb vigu või mitte. Kui selles oldi kindel, pärast rohkem kui 2 tundi kestnud katsetusi ja kontrolle, pandi kaardid kompuuterisse ja vähem kui 4 minuti jooksul olid tagajärjed käes. Selle juures olid märgid nende kaartide kohal, kus midagi oli korrast ära. Kas kaardile löödud aukude arv ei vastanud valimissedelil märgitud arvule, valimissedelite nummereerimisel oli tehtud vigu (number vahele jäetud või 2 korda kirjutaud üks ja sama arv). Süsteem võimaldas kõiki neid erinevusi üksikult kontrollida valimissedelil antud arvudega ja seal tehtud allakriipsutustega.

26. juunil Valimiste peakomitee oma järjekordsel koosolekul kontrollis kompuuteri lehel märgitud erinevused ja tühistas ühe valimissedeli millel oli 46 allakriipsutust, mida varem ei olnud märgatud. Lisaks sellele kontrolliti valimisümbrikke mis postkontorist ära toodi pärast 17. juunit. Neid oli 20. Nende seas oli 7 sellist mis kandsid 13. juuni või varajasemat kuupäeva. Ülejäänud olid postitatud pärast 13. juunit. Lisaks sellele selgitati mõned valimistest osavõtnud isikud, kelle nimed või aadressid olid vahepeal muutunud. Kokku tunnistati täiendavalt kehtivaiks 14 valimissedelit 149 allakriipsutusega.

Koos täiendavate valimissedelitega kujunes EKN 10. koosseisu valimiste tulemus järgmiseks: Valimistest võttis osa 2395 isikut. 60 valimissedelit tühistati valimiskorra põhimääruste rikkumise pärast. (Enamikus hiline postitamine või valija allkirja puudumine nimelisel tunnistusel). Kehtivaiks tunnistati 2335 häläetussedelit kokku 53410 allakriipsutusega. Sellest tulenevad parandused kanti kompuuteri lehele, selgitati kandidaatide paremuse järjekord ning koostati vastav protokoll. (Valimise tulemused on avaldatud lhk 2).

Esialgsete arvestuste kohaselt 10. koosseisuga seoses olnud kulutused tõusevad umbes 2500 dollari piiridesse. Kandidaatidelt saadud toetus — 35 dollarit isikult andis 1855 dollarit, nii et EKN-ul tuleb kanda küllaltki suur osa nendest kulutustest.

Udo Petersoo

Laas Leivat

Eneri Taul

LEKTORID OKUPEERITUD EESTIST BALTI INSTITUUDIS ROOTSIS

STOKHOLM (EPL) — Nagu selgub Balti Instituudi poolt levitatud informatsioonist, alustab see pagulaste poolt loodud asutus otsekontakti okupeeritud Baltikumiga kutsudes sealt oma üritusele lektoreid ja okupatsioonivõimud on selle kontakti aktsepteerinud. See on esmakordne juhus, kuna Nõukogude poolel on hoolega välditud pagulasorganisatsioone ja sidemeid on juhitud kas Rootsi-N. Liidu sõprusühingu või siis mõne rootsi organisatsiooni või asutuse kaudu. Järelikult on Moskva ja KGB ümber mõtelnud.

Balti Instituut informeerib.

4-5-6-7. sept. 1978 on Stokholmis eesti lektorid:

1. Prof. Jaak Põldmäe, eesti kirjandus.
2. Madis Norvik, eesti keele ja teiste soome-ugri keelte uurimine.
3. Enn Vetemaa, ilukirjandus.
4. Jaan Rääts, eesti kaasaegne muusika.
5. Vello Tormis, eesti rahvamuusika traditsioon.
6. Lea Tormis, eesti lavakunst, eriti teater (teos trükis).
7. Jaak Kangilaski, eesti kunst käesoleval sajandil (valguspildid).
8. Eduard Tinn, loominguliste organisatsioonide ajakirjandus.

Osa lektoritest on nõus pidama ettekannet ka võõrkeeles. Tõenäolikult Kangilaski, Rääts, Lea Tormis ja Põldmäe.

Osa loenguist toimuvad Balti Instituudis koostöös Stokholmi Ülikooliga ja Uppsala Ülikoolis.

Loengute kohad ja ajad on veel määramata, informatsioon selle kohta avaldatakse hiljem.

Eesti Nõukogude Entsüklopeedia andmetel on kutsutuist kirjanik Enn Vetemaa ja helilooja Jaan Rääts kommunistliku partei liikmed — esimene aastast 1966, teine 1964, olles parteis jõudnud keskkomitee liikmekandidaadi astmeni. Enn Vetemaa oli mõne aasta eest kutsutud esinema Uppsalasse sealse ülikooli soomeugri õppetooli kaudu ühenduses eestikeelse nõukogude kirjanduse näitusega.

Et Nõukogude suhtumine Balti Instituuti on muutumas, ilmnes läti põgenikele saadetavast nn. kodukutsumise ajalehest „Dzimtenes Balss" (Kodumaa Hääl, vastav eestlaste poole suunatud „Kodumaale"), mille lisas ilmus mõni aeg tagasi Stokholmis tegutseva Balti Instituudi kohta pikem artikkel pealkirjaga „Balti Instituudi aktsiad tõusevad", mis pidi olema korrespondents Stokholmist. Läti ringkondade arvates on see kirjutatud siinses N. Liidu saatkonnas, kus eestlaste kõrval on ka üks lätlasest „kolmas sekretär".

Selles artiklis puudutatakse Balti Instituudi taotlusi Stokholmi ülikooli tiiva alla pääsemiseks pooldavad sõnastuses: „Mitte ainult finantsid, vaid ka teaduslik panus kujuneb suuremaks ja olulisemaks kui Instituut kuulub ülikooli juurde ega ole üksnes mingi väike pood. Seejuures kujunevad olulisiks ka ühendused Nõukogude Baltikumiga, kus Stokholmi ülikooli arvestatakse. Ülikooli ümber koondunud balti teadlased saavad võimaluse kasutada Nõukogude raamatukogusid, kohtuda kolleegidega ning kasutada eriteadlasi."

(Järg lk. 2)

Lennuõnnetus surmaohvritega Torontos

Toronto rahvusvahelisel lennuväljal sõitis Air Canada DC-9 reisilennuk esmaspäeval välja starditeelt ja kukkus alla orgu murdudes kolmeks osaks. 102-est reisijast enamik sai vigastusi, kaks surid. Õnneks ei juhtunud plahvatust. Õnnetuse põhjust selgitatakse.

Algas hotellitubade eelregistreerimine 1980-aastaks

STOKHOLM — ESTO '80 majutustoimkond saatis välja esialgsed tellimislehed hotellitubadele 1980. aastaks. Hotellid on jagatud nelja kategooriasse ja peale selle üliõpilastoad. Üheinimese toad käesoleva aasta hindadega 50—275 Rootsi krooni ja kaheinimese toad 90—475 Rkr. 1979. a. sügisel saadetakse eelregistreerunuile lõplik registreerimisleht mis pärast sissemaksu tasumist on siduv. Eeltellimislehed saadaval: STOCKHOLMS CONVENTION BUREAU, Stranddvägen 7 C, S-114 56, Stockholm, Sweden.

Civic Garden Centre's
Lawrence ja Leslie nurgal Edwards Garden
LANA ORIGINAL
sulekunst
PILDID, LILLED, KAARDID.
Müüginäitus avatud igä päev 17. juulini kl. 10—4; kolmapäeviti kl. 10—9 õ. ja pühapäeviti kl. 1—4. KÕIK KUTSUTUD!

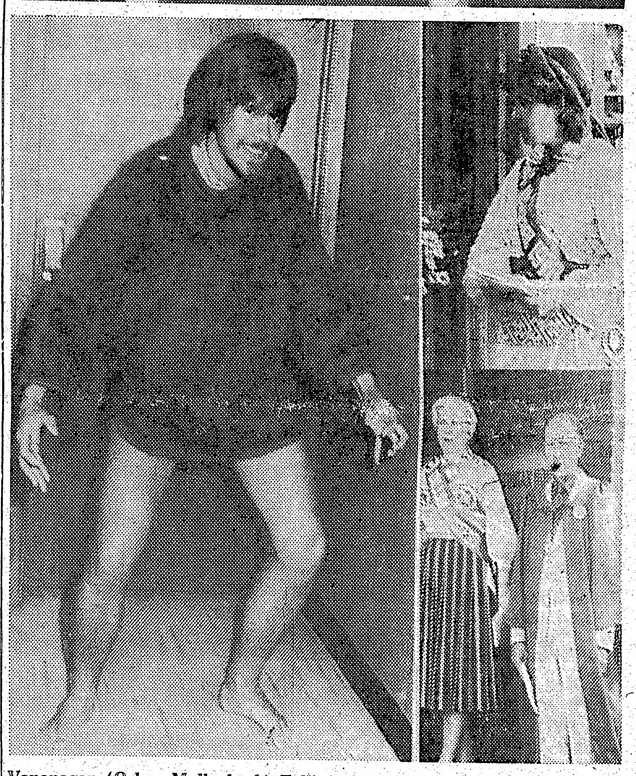

Vanapagan (Oskar Mullenbeck) Tallinna paviljonis näidendis „Legendide maa". Paremal üleval „Miss Tallinn" — Kadi Kaljuste, All Tallinn „hostess" — Ellen Peterson ja Tallinna linnapea Kalju Jõgi. Foto — O. Haamer

KARAVAN LÄKS KÄIKU

Eesti noored rakendasid oma tarkust ja võimeid Tallinna paviljonis, mis avas uksed reedel, 23. juunil kell 6 ja on üks lüli Toronto rahvusvahelises Karavani peres. Tutvustati väga hästi meie maa asukohta ja rahvast. Oli suur nauding viibida Fr. R. Kreutzwaldi rahvaeepose Kalevipoja vallas, milline luuleteos juhtis ja virgutas meie rahvuslikku liikumist XIX sajandi II poolel.

Ilus ilm meelitas juba pool tundi varem pika külastajate saba Eesti Maja ukse taha. Tegelased käisid sisse ja välja. „Linnapea", Kalju Jõgi, „Miss Tallinn" Kadi Kaljuste-Saaremaa ja külaliste vastuvõtja Ellen Peterson Väikse-Maarja rahvaõivais, olid aegsasti valmis. Kes aga tulemata jäid olid kõrged väliskülalised. Meie konsul oli kohal.

Kõik ruumid täitusid peamiselt eesti keelt kõneleva publikuga. Avatseremooniat ei olnud. Enn Tiislar, kes on sümpaatse hääle ja hea esinemisega, tervitas külalisi ja pidu läks käiku. Esmalt esines „Kungla" rahvatantsu trupp. Muusika saade oli P. Kopvillem'ilt kindlalt ja esinemine läks hoogsalt. Juhtivad käed olid tantsutrupiga hea töö teinud. Keegi tantsis vööta ja mitte kummalgi Mustjala rahvaõival polnud seeliku alaveerel pooka.

Esimene ettekanne kestis poole tunni ümber ja siis läksime „Legendide maale" ning nautisime igat minutit mis meile pakuti. Muusika oli meeleoluline — sobivalt ja asjatundlikult valitud. Au tuli anda ka tehnilistele jõududele, kes saali seina äärde olid poodiumi istmed ehitanud ja lae alla helgiheitjad monteerinud.

Laulus ja tantsus läbisime oma muinasmaailma, mis ehk teistele rahvustele kohati mitte arusaadav pole. Meile aga kerkis mõttesse ja meelde Kreutzwaldi eepose elav sõna ja see sütitas ka esinejate silmad säramа. Kalevipoja kivi juures, mis on Saadjärve kaldal, istus üks haldjas rohelises ja jälgis meie kangelase kohtamist oma vaenlase ja vastandkujuga — põrgu peremehega — kes ka Karavanil avalikult „Sarvik'uks" ristiti. Sarvik on kurjuse, pimeduse ja totruse kehastus, kes endale allilma orjadega varandusi kogub. Kalevipoeg on läbi kaugete sajandite helisev elujaatamine vabadusele — Kristjan Raud tegi Kalevipojast omale elu teema. Ta juurdles Nõmmel kakskümmend pikka aastat ja sai seega surematuks Ehk innustuvad ka meie praegused kunstnikud nii nagu A. Adamson ja A. Weizenberg? Kalevipoeg olevat praegu Eestis noorte armastatuim raamat.

Sekka vilksatas kolm iluvõimlejat ja Jaanipäeval, kui öö on lühike,

(Järg lk. 3)

LAUPÄEVAL, 29. JUULIL 1978 KILLAMÄNGUD MOONSTONE, ONTARIO
HARJUMAA LAANEMAA SAAREMAA PÄRNUMAA VILJANDIMAA VALGAMAA VÕRUMAA PETSERIMAA TARTUMAA JÄRVAMAA VIRUMAA

KÜLMADE VAHEKORDADE KESTUMINE

Kas on Washington-Moskva vahekorrad halvenemas või paranemas, küsitakse mujal maailmas pärast president Carteri teravaid etteheiteid N. Liidule Aafrika küsimustes Annapolise sõjaakadeemia lõpuaktusel? Aeg vastuseks on liiga varajane. Vastureaktsioonid Carteri reaktsioonile on alles käimas ja kuni nende jatkumiseni on vara rääkida paranemisest. Üks on aga selge, et relvastuse vähendamise küsimustele mõjub see pidurdavalt ja annab presidendile aega mõtlemiseks, kas neid küsimusi on tulevikus üldse mõtet jatkata.

Ajal, mil Moskva jatkab oma relvastuse paisutamist, on president Carter teinud kaks järelandmist. Esiteks on ta USA tuleviku arsenalist kustutanud B-1 pommitaja. Teiseks ta on edasi lükanud neutroonpommi toodangu, mis pidi vastukaaluks olema N. Liidu relvalisele ülekaalule. Nendele järelandmistele ei ole Moskva vastanud ühegi järelandmisega omaltpoolt ja on loomulik, et järelandmiste küsimus Washingtonis peab kerkima ühel või teisel kujul. Nii mängib Moskva oma ülepingutustega ohtlikku mängu ja võib ühel päeval ärgata tõsiolu ees, et ka USA ei ole neis küsimustes maganud.

Kuskil maailmas ei ole isiklik prestiiš nii suur kui Kremlis. Ajal, mil läänemaailma juhid räägivad lihtsalt ja selgelt, mängivad venelased kõrget mängu ähvarduste ja diplomaatiliste vastulöökide saatel ja „hammustavad kätt, kes neid toidab". Viimaseks näiteks on International Harvester Co. Moskva esindaja F. Jay Crawfordi arreteerimine süüdistatuna valuutahangeldustes. International Harvester on müünud N. Liitu üle 300 miljoni dollari suuruses ehitusmasinaid ja turbiine ja on olnud üks tungivamaid USA kaubanduse promoveerijaid N. Liiduga.

Crawfordi arreteerimine ning süüdistus on jällekordseks USA majandusringide silmaavajaks ja seda kaugeltki mitte N. Liiduga kaubandusvahekordade kasuks. Sest kardetakse, et see mis juhtus Crawfordiga võib juhtuda ka mõne teise majandusjuhiga, kes juhtub N. Liidus olema. Kuid milleks oli just tarvis Crawfordi arreteerida majandusvahekordade võimaliku halvenemise hinnaga, küsitakse kodus USA-s? Küsimusele arvatakse ka vastus leitud olevat. Vastuseks on kaks UN-i venelasest ametnikku, kes on spioneerimise pärast kohtu alla antud selle asemel, et neid lihtsalt maalt välja saata.

Viimaste väljavahetamiseks ongi Kremlil tarvis Crawfordi ja võimalikult teisi, et vahetust teostada. „Kes on see teine", ongi nüüd USA majandusmeeste mureks, kes on asunud N. Liiduga kaubanduslikesse vahekordadesse. Kremli vastureaktsioonid on nagu külm dush USA-s ja nii on murelikkus vahekordades N. Liiduga jõudnud Valgest Majast ka rahva kõrgemate eshelonide ette ja relvastuse vähendamise teoreetiliste küsimuste juurest majanduslike vahekordade praktiliste küsimuste juurde.

Vahekordade arengu sellises faasis jäävad tahaplaanile Moskva võimumeeste pahased sõnavõtud president Carteri arvel kui ka „Pravda" artiklid omapoolsetes spionaashilugudes USA „häbitegudest" Moskvas. Vähe loeb USA abikonsul Martha Peterson'i väljasaatmine N. Liidust tabatuna omapoolses spionaashi afääris, sest see ametkoha vahetus jääb endiselt administratsiooni.

Carter oma Annapolise kõnes ainult hoiatas N. Liitu sekkumiste pärast teistes maades ja andis Moskvale valida kas konfrontatsiooni või koostöö. Carter hoidus meelega ähvardustest sanktsioonidega majanduslikul alal ja jättis vahekorraks ukse endiselt lahti. Crawfordi arreteerimine võib majanduslikud vahekorrad küsitavaks muuta ja ukse koomale tõmmata. Tekkinud vahekordade klaarimine ei toimu päeva pealt ja on ulatuslikum kui poliitiline teooria ja seepärast on põhjuseks külmenenud vahekordade kestumiseks veel mõneks ajaks tulevikus.

V.

Võidupüha puhul tervitame kõiki rahvuskaaslasi!

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

Johannes Kaup
VÕNNU VÕIT JA MEIE TÄNAPÄEV

Kahtlemata on otsustava Võnnu lahingu ja meieaja vahemaa nii pikk, et sündmuse või selle vahetu järelaja mäletajaid on järel ja meie hulgas ainult väheseid. Sellest ja faktist, et Eesti on jälle oma vabaduse kaotanud, järgneb ka tõsiasi, et Võidupüha pühitsemine muutub meil sisult lahjemaks ja ähvardab kujuneda-kuivada mingiks killamängude või jaanitule pillerkaariks. Ega viimaste vastu midagi ütelda ei saa ega ole selleks ka põhjust. Ka neil on oma tähtsus ja koht, eriti tänavustel uudse ülesehitusega „killamängudel" Kanadas, kuid üks ei tohi lüüa teist rivist välja, selles on küsimus. Killamängud ega jaanituled ei tohi asendada Võidupüha.

Sest Võidupüha tähtsus on suurem kui Võnnu lahing ja suurvõit selle päeva otsese käskkirjalise põhjustajana. Võidupüha on tulikirjaliseks peegliks eesti rahva hinge ja sümboliseerib mitte ühtainust kitsamat ajaloo juhtumit lähisminevikust. Võidupüha on eestlase sajanditepikkuse ajaloo ümbersünd teoks ja tõeks.

Muidugi, landesveer ja Rauddiviis, meid sajandeid surunud, orjastanud ja kurnanud saksa aadel; Saksamaa iha, kasutada sündmuste arengut ja teha Eestist koguni üks oma osi... See kõik on õigus. Ja õigus on see, et meie sõdurid kui noored kuradid tormasid sellele seljatagusele vaenlasele vastu selliselt ennenähtamatu viha ja võitlusinnuga, et selle ees isegi teras lõi värisema ja ragisedes varises. Kuid seda ei põhjustanud ainult võitlusindu toitev viha. See oli sajandite jooksul võimsalt ja äravõitmatult rahva hinges tuha all elanud vabadustungi väljapurse, mis sai siin mehetegude murdmatuks alusmüüriks.

On tähetud ikka ja jälle mängida ahvatlev-naiivset röövlimängu, eriti pealetungivalt viimase 30 aasta jooksul. Et „võtke röövel kinni"! Ja lükata esiplaanile mõisnik ja baltisakslane. See on samasugune mäng, nagu täna selle tunnistajaks kogu vaba läänemaailma ulatuses: ikka ja jälle muudkui „mõrvarlik" rahvussotsialism ja hitlerism sõnas ja pildis, ajakirjanduses ja filmides! „Rahvussotsialistlike mõrvarite" otsimised, süüdistamised ja karistamised kuni surmaotsusteni. Kuid hitlerism ja rahvussotsialism on ammugi surnud, selleaegsed ohvitserid ja ametnikud, kes juhtusid pääsema Washington-London-Moskva sõprusringis ja vennavaimus ühiselt punutud poomisnöörist, on elanud üle 30 aasta jooksul rahulikku elu. Omaaegseist Hitleri kontsentratsioonilaagreist on järel ainult ähmane mälestus. Läänemaailma enda tulevikku ohverdaval koostööl päästetud ja autoolile upitatud sajakordselt mõrvarlik stalinism aga elab, õitseb, röövib, mõrvab, petab, valetab ja vallutab edasi ning karjub võsavarjus ja „diplomaadi" uhkes esinduslikonnas võimsa kisaga: „Võtke röövel kinni, tapke omaaegsed omakaitsemehed-natsid, bandiidid, kes püüdsid isamaasõja partisane!" Ning kõik, mis eesti rahvale tema ajaloo kestel on juhtunud paha, on tulnud sakslastelt!

Ei ole aga olnud mõisnik ega baltisakslus sajandite jooksul kõrgeimaks seadusandlikuks isandaks eestlaste maal. Selleks olid Vene tsaarid. Baltisakslus ja mõisnik olid küll tihti kasusaajaks, aga võimutsentrum oli Venemaal ja vene ametnik kamandas Baltikumis. Baltisakslase võim ja mõisniku tahe ei loonud ega juhtinud Vene imperialismi ega andnud korraldusi venestamisteks. Meie rahva läbi sajandite tuha all lõõmanud vabadustuld tallas ja lämmatas sama venelane, kes teeb seda praegu — tolal mõisnikest ülemkihi, täna kompartei käsabil.

Kui me oma vabaduse kaotanult siiski koguneme Võidupühal, siis ei ole õige, kui kõneleme ainult landesveerist, Rauddiviisist ja aadlist ning meenutame ainult Võnnu suurt võitu. Meie kohus on kõneleda orjastavast ülemvõimust meie kodumaal, kes oli seesama 250 aastat tagasi, kes on hävitanud ja tapnud rahvaid läbi ajaloo ja sammub selles töös erilist võidu- ja edurada tänapäeval. Siin kohtuvad Võidupüha ideelises sisus ajalugu ja tänapäev. Siin on see, millest peame kõnelema — meie rahvas, eesti rahvas läbi ajaloo, alates Põhjasõjast kuni tänaseni ja meie pagulaskild väljaspool kodumaist orjapõlve ja pimedust.

Meil on rohkem kui üks kinnitus kodumaalt, et seal leegib rahva ja nooruse enamuse südameis edasi kindel usk ja tahe — saada jälle vabaks, tõusta alanduse ja paljaksröövituse mädalusest võrdsena teiste vabade ja jõukate rahvaste perre. See oli see vaim ja tahe, mis saavutas 1918—1920 võidu nii punase saasta üle idast kui ka landesveeri ja Rauddiviisi üle lõunast. See vaim — võidu ja seljasirutuse vaim — elab edasi meie rahvas kodumaal, kui vaja, siis — jälle kasvõi läbi sajandite. „Meid vahel ei olegi nagu, muld mustav ja vesi üll, kuid kevadel õitseb nõgu, seesugused oleme küll." Või sama Henrik Visnapuu prohvetisõnad ja testamentlik kuulutus: „Ma kuulutan rahvaste vastu, vägivallale tules ja tões: Eesti süda pole läbi lastud, pole pestud veel Toonela jões. On uuesti pandud su ette su enese elu ja surm. Kuis tahad, kas tulle või vette pista südamepoolne sõrm."

Kodumaalt kirjutab ülikoolinoor, et neil ei ole teist teed, kui „vaikne vastupanu" venelasele ja venestamisele. Organiseeritud aktiivne vastupanu saab olla võimalik 3, mitte 30 aastat! Kuid see noorus tunnustab edasi Eesti Vabariiki, nagu teeme seda meie ja valdav osa vabast maailmas,t kuigi sel kodumaisel ülikoolinoorusel ei ole sellest nende sünnieelsest ajast ei isiklikke ega dokumentaalseid mälestusi ja andmeid, ja ütleb, et eesti rahva esimeseks kohustuseks on saada lahti venelasest — kommunismiga tuleme hiljem kergesti toime.

Selgemat võidu- ja vabadustahte tunnistust tohime vaevalt kustki oodata. Meie ei usu, et sel noorusel olnuks kunagi võimalik kuulda Henrik Visnapuu „verise tapri" lugu, mille lõpp kõlab nõnda: „Ja tõuseb kui muistne malev me praegune meestepõlv. Ning variseb ajaloo vale kui jõuetu piksepilv. Kui surmasüü olla on väike, patt armasta oma maad, siis kustugu jumala päike, taeva tähtede müriaad."

Kuid selle mõte elab igavesti ausa, julge, ennasthindava ja sisemiselt vaba eestlase südames — nii toonase mõisa- kui tänase parteiorja omas. See igavesti nähtavana või nähtamatuna lõõmav vabadus- ja võidutahe purustab kord ahelad ja tõuseb jälle uhkele vabadusele.

Kas läheb see lihtsalt? Ei, on kohutavaid röövikuid, kellest lahtisaamine ei ole kerge, Ei tule ka ahvikarvastunud n.n. „vaba maailm", kus noored mehed on nagu karikatuurid mõnest armetust komöödiast või farsist ja isegi USA asendab neid kaitsejõududes 400.000 ulatuses mehisemate tütarlastega, — ei pista see „vaba" maailm meie kui eimingi „võimu" eest oma peakest tulle. Ajalugu ise oma igaveses ümbervormumises seisab kord meie poolel. Olgu meil iseloomu, usku, kannatust ja mehisust. Siis võidab meie rahvuskindel vabadus- ja võidutahe. „Sinu sõpradest saavad suured, sinu vaenlased kuhtuvad näost, sina võrsumist võrsud juurest ja ülened aegade räost!"

See oleks meie, eestisoost mehe ja naise, noormehe ja neiu õnnelikem päev, kui käesoleva aasta Võidupühal suudaksid ka kõik läänemaailma vabaduses mõnulevad nooremad meie hulgas kirjutada oma südamesse ja hinge selle mehisuse tulikirja ja siis järgnevatel kuudel ja aastatel sellele vastavalt ka elada ja toimida. „Sa sündisid tules ja tões, mu murelik Maarjamaa... Kuid tõde jäi sinu ligi ka siis, kui sind pikne lõi... Aastatuhanded on sinu kätes, pea vastu, rahvas ja maa! Eestis voolab su eluläte. Hoia kinni! Niikaua kui saad!"

Kes seda oma elukreedona tõlkida ei oska, sellele ei kuulu Võidupüha.

TEADAANNE KANADA EESTLASTELE

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas X koosseisu Valimiste Peakomitee, kontrollinud ja kindlaks määranud 12. juunil 1978. a. lõppenud valimiste tagajärjed, oma koosolekul 26. juunil 1978. a. otsustas:

1. Konstateerida, et valimistel ära antud 2395 valimissedelist on kehtivad 2335 ja Valimiskorra vastu eksimiste pärast kehtetud 60 valimissedelit.

2. Kinnitada, et vastavalt valimistel antud häälte arvule on kandidaatidest:

A. Valitud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas X koosseisu liikmeiks:

1. Petersoo, Udo	1846	24. Amolins, Roland E.	1011
2. Leivat, Laas	1751	25. Helde, Leida	967
3. Taul, Eneri	1585	26. Salumets, Aksel	959
4. Puhvel, Martin	1574	27. Toomes, Inga	917
5. Kittask, Avo	1548	28. Kerson, Stella	905
6. Tõsine, Tõnu	1520	29. Kala, August	903
7. Jõgi, Kalju	1486	30. Musta, Maido	901
8. Pent, Walter H.	1461	31. Tori, Kalju	895
9. Lupp, Hans	1432	32. Lepnurm, Enno	892
10. Kahar, Jüri	1388	33. Laaneots, Heino	861
11. Kivik, Jaak	1387	34. Epner, Mati	840
12. Altosaar, Erik	1301	35. Ehvert, Sven	839
13. Pahapill, Johannes	1287	36. Laurimaa, Ivar	822
14. Salurand, Enn	1253	37. Lindaja, Endel	807
15. Nõmmik, Tõnis	1252	38. Tigane, Endel	807
16. Jurs, August	1178	39. Järvalt, Johannes	761
17. Heinsoo, Edgar	1133	40. Moks, Raffi	760
18. Herma, Julie	1099	41. Jürima, Ülo	752
19. Nippak, A. Ivar	1069	42. Piirvee, Raimund	745
20. Möldre, Peeter	1055	43. Kahro, Leonhard	737
21. Teder, Harald	1038	44. Läte, Anne	721
22. Kaldma, Väino	1031	45. Piiroja, Rein	712
23. Aljas, Peep	1026		

B. Liikme kandidaatideks:

1. Pikkov, Lia	706	5. Tae, Margus	474
2. Pärn, Arnold	696	6. Tamm, Alfred	436
3. Madisso, Voldemar	588	7. Koobas, Leo	413
4. Saks, Ants	585	8. Kängsepp, Alex	399

3. Määrata, et proteste ja kaebusi võimalike oluliste puuduste ja vigade kohta võib esitada Valimiste Peakomiteele 6. juulini 1978. Protestid tulevad esitada kirjalikult ja saata Peakomiteele Eestlaste Kesknõukogu Kanadas büroosse 958 Brodview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6.

4. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas X koosseisu kokkukutsumise aja teatab Valimiste Peakomitee hiljem, pidades silmas Valimiskorra par. 24-s ettenähtud tähtaega.

Torontos, 26. juunil 1978.

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
X KOOSSEISU VALIMISTE PEAKOMITEE

AKTUAALSEL TEEMAL

KANADA RIIGIKORD MUUTMISELE

Peaminister P. E. Trudeau esitas Kanada uue põhiseaduse eelnõu, mis peab asendama praegust „British North American Act'i". Eelnõu toob põhilisi muudatusi Kanada riigikorras. Suuremaks muudatuseks on, et Kanada parlamendi alamkoda kaotab praeguse Kanada ülemkoja ja praeguse Senati eluks ajaks nimetatud 95 liiget saavad „hundipassi". Uus ülemkoda kannaks „The House of Federation" nimetust, seal oleks 118 kohta. Pooled neist määraks pärast igakordseid valimisi liiduparlament võttes arvesse uues parlamendis kohti saanud parteide suurust. Ülejäänud 59 määratakse provintside poolt samal alusel iga provintsi valimiste järele. Sellel uuel Senatil oleks kõrgemate kohtunikkude kinnitamise ja seadusandluses suspensiivne veto õigus.

Peaminister P. E. Trudeau on mitu korda teinud katset Kanada praegust riigikorda oluliselt muuta ja senist Briti parlamendi poolt juba 1867. a. antud põhiseaduslikku dokumenti" British North American Acti" muuta, kus on määritletud liiduvalitsuse ja provintside õigused ja kohustused. On peetud mitmeid konverentse provintsidega, kuid kokkuleppele ei ole jõutud. Nüüd alati sellega, et Kanada vastav minister saadeti kuninganna Elizabeth II juurde.

Kanada praeguse riigikorra oluliseks muutmiseks, mida uus põhiseaduse muutmise eelnõu taotleb, on vajalik liidu ja kõikide provintside kokkulepet. Selle kokkuleppeni on raske jõuda, sest liiduvalitsus taotleb selle eelnõuga seniste võimuvahekordade muutmist. Taotletakse omale suuremaid õigusi. Sellega ei ole provintsid nõus. Selle tõttu on kõik senised katsed ebaõnnestunud.

Nüüd on peaminister P. E. Trudeau tulnud välja eelnõuga, mis taotleb hoopis uut laadi võimujaotust. Kanadas on praegu kahekojaline parlament. Senat koosneb eluajaks määratud liikmeist ja on kõrgemaks kojaks. Uue eelnõu kõige suuremaks sensatsiooniks on, et peaminister, kui alamkoja peaminister taotleb praegust parlamendi kõrgemat koda ilma pikema jututa kaotada. Senised 95 senaatorit, kes olid määratud eluksajaks saavad „hundipassi". Enamik neist kuuluvad liberaalide parteisse ja ainult väikene murdosa neist on konservatiivide partei liikmed.

Eluaegsetel senaatoritel olid ka mõned head omadused. Nad võisid toimida vabalt, sest neil ei olnud vaja karta, et uute poliitiliste kirgede mõjul toimuvatel valimistel nad võisid omad kohad kaotada. Nad võisid teenida ainult rahva ja riigi huvisid.

Uue parlamendi kõrgema või esimese koja vooruseks on asjaolu, et pool selle liikmetest määratakse provintside poolt ja seal on esindatud ka provintside huvide eest võitlejad. Uue „The House of Federation" liikmete määramisel võetakse arvesse seda vahekorda, kuipalju liikmeid iga erakond parlamendis valimistel sai. Liikmete volitused kestavad ainult niikaua, kui kestavad parlamendi volitused, milline näid määras. Liiduparlamendi poolt määratud pooled liikmed püsivad vähemalt kogu parlamendi volituste ajal. Kuid provintside valimised toimuvad kõik erinevatel aegadel ja selle tõttu provintside poolt määratud koosseis muutub alaliselt. Ühed tulevad ja teised lähevad. Seega saab uuest kojast väga ebastabiilne asutus.

Uuel Senatil oleks suuremad võimupiirid. Tal on õigus kinnitada Kõrgema Kohtu liikmeid, peatada suspensiivse vetoga parlamendi seadusi 2 kuud. Muudetakse ka Kõrgema Kohtu võimupiire ja kohtunikkude arvu. Senise 9 kohtuniku asemele määratakse neid nüüd 11. Kõrgem Kohus tegutseb ka liidu ja provintsidevaheliste tülide lahendajana. Senini määrati 3 kõrgema kohtu liiget Quebecist ja 3 Ontariost. Nüüd saavad lääneprovintsid omale suurema esinduse kõrgemas kohtus.

Uues eelnõus on ka isikuvabaduste ja inimõiguste peatükk, millised õigused on põhiseadusega tagatud. Kindlustatud on ka keele küsimused. Kuid erakorraliste seadustega, nagu „The War Measures Act", „Official Secrets Act" võib kodanike põhiõigusi rahu, tervise ja julgeoleku huvides kitsendada.

Põhiseaduses on peatükid ka kohtuvõimu määritlemiseks. Praegune punase vahtralehega lipp saab põhiseadusega Kanada riigilipuks ja laul

(Järg lk. 3)

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Kahtlustamine riivab ühiskonda

Harald Teder, EKN-u Rahvuspoliitilise Komisjoni esimees, on korduvalt kritiseerinud eestlasi mida nad kõik valesti on teinud. Kui me Tederi kabuhirmu silmadega oma ühiskonda vaatame, siis peab meil vist küll rohkem kommuniste olema kui praegu Eestis. See ei ole nii. Kahtlustamine riivab meie ühiskonda. Uuesti loeme neid ohkamisi ja õhkamisi Tederi lugejakirjas „Meie Elus".

Aser ja Kreem on vist punasest Tallinnast tulevale „trummipõrinale kaasajooksjad". Tõesti! „Liberaalselt meelestatud" seltskonnategelased näevad, et „nende arvates on riiklik iseolemine sekundaarne või hoopiski mitte vajalik." — Kes on seda ütelnud või võtab Teder oma sõnad tagasi. Kas Teder ise usub ja teab mida ta üldse räägib. Kelle huvides?

Simcoe hotelli E. Noorte Nõupäevade reportaash oli vildak ja sellest ei saa teha järeldusi, et maailma lõpp on tulemas. Teeme suure karuteene kogu eesti ühiskonnale kui hakkame otsima noorte väljendustes vääratusi ja vigu, et neid siis üle maailma trummeldada, et vaata kus punased käisid koos. Kõigepealt oli kontroversiaalseks teemaks „kadunud eestlased." Paar noort väljendasid, et nad ei tea kas tulla eesti ühiskonda või minna totaalselt Kanada ühiskonda. Nende arvamuste äärakuulamine oli väga õpetlik. Palju on meie hulgast kadunud eestlasi, kes eestlusele on surnud. Et neid tagasi tuua peame ometi mõistma nende mõtteviisi. Ainult siis saame neid heatahtlikkusega tagasi tuua eesti ühiskonda. Sellepärast hr. Teder, palun, jätke oma kritiseerimine. EKN ei ole mitte lõhkumiseks loodud.

Lugejakiri muidugi nimetab Eesti Liitu ja Metsaülikooli kui vabadusvõitlusega mitte tegelevaid organisatsioone. ELK on seltside kui kohapealsete keskorganisatsioonide ja teiste organisatsioonide keskesindus. ELK on õhutanud, et org-id rohkem ka välisvõitluse pinnal ära teeks ja on ka ise koostanud just Eesti poliitilist olukorda selgitava voldiku. Neile lisanduvad veel teised kavad. Kui ELK juhatus Kanada Ühtsuse Komisjonile teatas, et ELK tahab tugevamat politseijõudu Kanadas punastega tegelemiseks ja vähemusrahvuste esindajaid senatisse, siis ei meeldinud see sugugi EKN-ule. Tederi jutt on seega kahekeelsus.

Miks Teder kurdab, et olen EKN-u Montreali sümpoosionil kritiseerinud. Ma analüüsisin üldist olukorda ja ka ELK-sse kuuluvate organisatsioonide üha halvenevat olukorda. See kõik peaks meid kord „ühise ree peale viima." Kahjuks pole aga võimalik kogu seda küsimuste kompleksi lugejakirja raames vastata. — Korraldame sügisel särtsaka laudkonnavestluse, kus iga erineva mõtlemisviisi inimesed saaksid oma esindaja tulle saata. Võibolla sealt hakkab rahvas üksteist ehk ka rohkem hindama. Poriloopimine ja kahtlustuste tekitamine ei vii kusagile.

Robert Kreem

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

„MEIE ELU" esindaja Kalifornias

Heldia Naelapea Estam

10723 Sherman Way, Sun Walley, 91352. Tel. (213) 765-3228.

Lektorid . . .

(Algus esiküljel)

Puudutatakse edasi veel Balti Instituudis tekkinud shismi, mille tagajärjel selle algataja dots. Bruno Kalninsh esimehe kohalt lahkus. Ta olevat püüdnud Instituuti viia „rahvavaenulisele teele".

Teised aga olevat tähelepanu juhtinud „natsionalistlikele tendentsidele," mis on põhjustanud piiratust Instituudi tegevuses". Läti propagandaleht rõhutab, et negatiivset hinnangut ei saa aga üldistada — tõstetakse nimepidi esile läti teadlast, kes on juhatuses ja on teinud positiivset tööd, mh. uurides Nõukogude Läti filoloogia aluseid. Hinnatakse positiivselt ka uut juhatust: „Uus juhatus on näidanud, et asjad arenevad edasi... ei tohi vaadata tagasi minevikku, vaid tuleb tegeleda ka oleviku ja selle argipäevaga, mille moodustab kodumaa, meie isamaa."

Kuuldavasti toimub osa loenguid Balti Instituudis plaanitsetud eesti külalistelt koostöös Stokholmi ülikooliga. Balti Instituut on sügiseks projekteerinud erilist noortesümpoosioni Hässelby lossis, milleks on Invandrarverketilt küsitud toetust 18.000 krooni ulatuses.

N. Liit väänab ajalugu

Tõnu Parming kirjutab pika loo lehes nr. 16, et N. Liit saadab tasuta lääne raamatukogudele Eesti riigi ajalugu. See kirjutis lükkab ise enda ümber, sest N. Liit sihilikult väänab ajalugu, et läänemaailma naiivseid teadus- ja riigimehi rappa ajada. Enne sõda olid kaks suurt maailmas: Stalin ja Hitler, kellede ees lääne riigimehed lömitasid ja sõja välja meelitasid. Need kaks suurt jaotasid Ida-Euroopa oma vahel ja see oli kama neile, kas sõbrustas Eesti valitsus mõne riigiga või mitte.

Ameerika presidendid ja parlamendiliikmed roomavad kommunismi ees ja valmistavad ette kolmandat maailmasõda.

Mihkel Rebastemets

Esto Mutual Fund Ltd.

23. juunil aktsia hind $6.42

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

2500 EUROOPA EESTLASTE LAULUPEOL

MÜNSTER („Meie Elu" kirjasaatjalt) — Kolm juunikuu päikesepaistelist päeva (9.—11. juunil) olid tõmmanud siia Saksa ajalooliselt tuntud kuulsasse piiskopilinna umbes 2500 eestlast. Peolisi oli saabunud globaalselt — USA-st kuni Austraaliani. Esimene Euroopa Eestlaste Laulupidu teatavasti toimus neli aastat tagasi samas tööstuslinnas, kus asub ka Saksamaa Eesti Ühiskonna peakorter.

Laulupeol viibisid ka kohalikud saksa ajalehtede reporterid, Saksa Ringhäälingu ja TV esindajad. Kohal oli ka „Vabadusraadio" (Radio of Liberty) esindaja Peeter Ristsoo Münchenist koos oma assistendiga, tehes intervjuusid Laulupeo suurevaeva nägijatega — Joh. Västrik, dirigent Valdu Lindsaare, pillimehe ja teadustaja Edgar Pent'iga. Samuti läks eetrisse vestlus Inglismaa Eestlaste Ühingu aktiivse esimehe ja „Eesti Hääle' toimetaja kapten Väino Pärteliga.

Joh. Västrik kõnelemas.

Laulupeo sündmused olid jagatud kolmele päevale: reede õhtul Sõdurite Õhtu Münsterlandhalles; laupäeval Laulupidu samas hiigelsuures „kongressisaalis" ja pühapäeval, 11. juunil, ülikooli kirikus kirikukontsert.

SÕDURIÕHTU

Laulupidu avatakt juhatati sisse kell 8 õhtul Sõdurite Õhtuga. Juba kongresshalli eeskojas võisid ülemaailmselt saabunud kaasmaalased näha kohalike, Saksamaa eesti naiste käsitöölauda. Siin oli rohkesti väljapanekuid: rahvariideid, eesti mustriga kootud kindaid, peamiselt pr. Blossfeldi energilisel algatusel. Tema tütar, preili Marike Blossfeldt, kes õpib Berliini ülikoolis kunsti ja laulab ühtlasi ka Saksamaa eestlaste laulukooris „Leelo", oli raisanud ligemale 6 kuud diagrammidele ja tekstidele ajaloolise ülevaate koostamiseks eesti naiskäsitöö teemal, olles heaks ülevaateks asjast huvitatud võhikule. Eesti käsitöölaud peosaali esikus oli kokkukorjatud rahvuslike esemete poolt rikkalik.

Sõduriteõhtu, millest võttis osa umbes 500 eesti meest ja naist, avas EÜSL Keskkomitee esimees J. Västrik. Ta ütles oma patriootilises tervituskõnes ms.: „Südamlik tervitus neile, kes võtsid osa lahingutest Narva rindel, Emajõe joonel jne., mille tõttu avanes meil, pagulastel, põgeneda kodumaalt. Meie rahva ajalugu on täis suuri võitlusi: Haarasime alati relva — nende vastu, kes tahtsid riisuda võõrast vara ja et kaitsta oma kodu. Nende vastu, kes tulid meid tapma ja riisuma. Eesti sõjamees on alati näidanud üles suurt idealismi, eriti kahes viimases sõjas (Vabadussõda ja Teine Maailmasõda). Meie rahvas on usaldanud oma relvakandjaid. Ja oleme alati valmis võitlema, kuni katki raiutakse Kalevipoja kammitsad. Meie võitlus ei ole lõppenud. Võitleme relva asemel edasi sulepeaga ja teeme seda õigel kohal ja ajas. Elagu taas vaba EESTI! — Joh. Västriku isamaaline tervituskõne võeti vastu relvavendade poolt tugeva aplausiga. Kohal viibisid ka Rudolf v. Keitz (rahvuselt sakslane ja endine kol. A. Rebase pataljoni sideohvitser), kes pikemat aega uurib sõjakirjandust Eesti Diviisi ajalooraamatu koostamiseks, keda abistab ajakirjanik Arnold Kokk (kes abikaasa haiguse tõttu puudus peolt), endine sõjakirjasaatja ja sõjamemuaaride autor Jüri Remmelgas ja „Rahvusliku Kontakti" toimetaja Ahti Pae Rootsist.

Järgnes kontsertosa lipukirja all: „Vabaduse, tõe ja õiguse eest..." „Eeskava" halle „Münsterlandis" oli kavakohaselt ettenähtud tunniajaline ja selle „peategelasteks:: Eva Tamulenas (eesti-leedu segaabielust), Taani ooperisolist Linda Michel ja Edgar Pent — mõlemad elunevad Saksamaal. Preili Tamulenas esitas kolm laulu: „Laisad naised", „Tean küllalt su sõnu" ja „Oh kingi mulle kodu metsade sees"! Lisaks meeleolulauludele veel operetipalasid Lehari ja Kalmari operettidest. Noor sarmikas neiu, rahvariideis, täis temperamenti ja lavasärtsu, võitis kohe vanade sõjameeste südamed ja ta meeleolulauludele reageeriti publiku poolt tugeva käteplaginagaga. Lisaks eelnevatele Taani ooperisolist esitas „Tuljaku", talle omase sangviinilise temperamendiga. Tänuks „külakosti" eest sai noor lauljatar EÜSL Keskkomitee abiesimehelt J. Särevilt kimbu lilli. Linda Michel esitas samuti meeldivaid meeleolulaule, üks nendest: „Kui sind esmakordselt kohtasin" jne. Akkordionil saatis lauljaid Edgar Pent.

Sõdurite peoõhtul viibis ka kol. Harald Riipalu lesk, Olvi Riipalu Inglismaalt ja omaaegne Kaitseliidu Valga Maleva sekretär Rudolf Kivimägi, kes oli taas oma järjekordsel „maailmareisil" Chicagost. Kontsertosa lõppenud, läks lahti tantsuks, kus noored ja vanad südamed leidsid üksteist tantsupõrandal.

Kui juttu on veel Sõdurite-õhtu kontsertosast, siis erakorralise üllatuse valmistasid paarkümmend eesti noort, keda tutvustas publikule Elmar Maripuu ja K. Sheldoni taktikepi all kõlas laul „noore eesti metsa" suust: „Me kasvame koos raskel cluteel..." Kiiduavaldused olid jõulised. Muide, tervitusi Rootsist, tõi endistele sõjameestele ajakirjanik Jüri Remmelgas. Sõdurite-õhtu peavaevanägijaks oli EÜSL abiesimees J. Särev, kes Teises Maailmasõjas sai raskesti haavata.

LAULUPIDU

Juba laupäeva hommiku vara hakkasid saabuma erinevate laulukooride liikmed „Münsterlandhallesse" peaprooviks. Mõned tunnid hiljem tulid kohale ka noored rahvatantsijad, et harjutada „kongressihalli" fuajees oma tantsukunsti, mida varajased peovõõrad võisid nautida „ilma rahata". Samuti praktiseerisid ka kaks külaliskoori — Münsteri Politseikoor (asut. 1958) ja Kölni Läti Segakoor. Ühenduses II Euroopa Eestlaste Laulupeoga mainib „Münsterischer Anzeiger" pealkirja all: „Koorid esitavad rahvuslikke laule". Kirjutise sissejuhatuses öeldakse: „Rahvusvaheliseks kohtumispunktiks kujunes nädala-lõpp „Münsterlandhalles: umbes 5000 eestlast 12-st rahvusest USA-st kuni Austraaliani kohtusid seal II-sel Euroopa Eestlaste Laulupeol. 14 eesti ja 2 külaliskoori umbes 500 lauljaga seisid laululaval, esitasid suuremalt osalt rahvuslikku lauluvara. Küllakutse laulukooridele sellele peole oli saatnud Eesti Ühiskond Saksamaal ja Põhja-Reini-Westfalia Eesti Rahvusgrupp". Arvude osas võime saksa ajalehemehega vaielda. Publiku üldarv oli tehtud kahekordseks.

Laulupeo algul, halle parempoolses esikus, riidehoiuruumi kõrval, olid „ärimehed" üles löönud kolm müügilauda. Ühe laua juures toimis Saksamaa invaliidide aktiivne organiseerija Vello Laar, müütades rahvuslikke kirjaümbrikuid jm. Kuuldavasti rahvuslike müügiesemete ost oli elav.

Koorijuhtide austamine Euroopa eestlaste laulupeol Münsteris. Foto — H. Trummer

☆

Laulupeo aukülaliste esireas oli näha peapiiskop K. Veemi Rootsist, Eestlaste huvidekaitsjat Saksa Liiduvabariigis E. Reisenbergi Düsseldorfist, „Mitteilungen aus Baltikumi" toimetajat Adam Grünbaumi ja kohalike sakslaste esindajaid, kuna Liiduvabariigi parlamendi (Bundestag) liige Olav Wrangel ei saanud Laulupeole ilmuda teiste ametkohustuste tõttu. Aukülaliste läheduses moodustasid omaette grupi meie rahvusmuusika meistrimehed, koorijuhid erinevatelt maadelt: Toomas Tuulse, Harry Truus, Rein Tubin, Eero Tarjus, Ernst Luuk, Herbert Piirimets, Mart Kiiver, Enn Saluveer, Paul Otter, Aleksander Sijon, Villu Laidsaar, Vilma Brinkmann-Põldoja ja külaliskoori juhtidest Manzar Dreimanis Kölnist ja kapelmeister Karl-Heinz Keller Münsterist. Samuti laululava läheduses leidusid pagulaspressi esindajad ja fotoreporterid Trummer ja Naeris Rootsist.

Täpselt kell 15.00 algas lauljate defilee, kus teadustajana esines pillimees Edgar Pent tutvustades laulukoore publikule eesti ja saksa keeles. Publiku peomeeleolule aitas eriliselt kaasa võimas marsimuusika heliplaatidelt. Laval asus 8 mikrofoni, mis tegid pidevalt ülekandeid Laulupeost väljas asuvatele Saksa Ringhäälingu autodele.

Kooride defilees kanti peosaali marssimisel suurekujulist laulupeomärki. Publik võttis koore vastu püsti seistes. Kõigepealt kanti sisse saksa ja eesti rahvuslipud. Neile järgnesid laulukooride lipud, koos asukohamaade riigilippudega. Mainigem siinkohal Laulupeost osavõtnud koore: Stokholmi Eesti Naiskoor, Göteborgi Eesti Naiskoor, Londoni Eesti Seltsi Naiskoor, meeskoorid — Stokholmi Eesti Meeskoor, Göteborgi Eesti Meeskoor, Eesti Meeskoor „Koit" Bradfordist, segakoorid — Norrköpingi EELK Segakoor, Eskilstuna Eesti Segakoor, segakoor „Kungla" Bradfordist, Leicesteri Eesti Segakoor, Belgia Eesti Seltsi Segakoor „Vanemuine", Pariisi Eesti Segakoor „Heli", Rheinimaa Eestlaste laulukoor „Leelo", Ühendatud Rootsi ja Saksamaalaste ning noortekoor, koorijuhiks Vilma Brinkmann-Põldoja, kes rivistas oma mudilased laululava ette, sinistes kleitides, rukililled käes. See pilt, nähes võõrsil üleskasvanud eesti lapsi, kel aimugi pole oma vanemate sünnimaast, vaikselt ja ootavalt, mõjus publikule südantliigutavalt. — Külaliskoore esindasid: Kölni Läti Segakoor Münsterist ja Politseikoor, kes on ühtlasi Nordhein-Westfalia Lauljate Liidu meisterkoor.

Suur laululava oli kaunistatud lilledega, kõikjal särasid elektrituled ja tore oli vaadata eesti naiste ja meeste sissemarssimist laululavale. Endine eesti sõjamees, kes esineb nüüd võõrsil „rahvusliku laulumehena", ei ole ikka veel unustanud oma sirget sõdurirühti ja sõdurisammu. Ja eesti naiste rahvariie — see meie esiemade rahvuskultus — oma värvirikkuses võlub ja haarab ka võõras ümbruse sirgunud eesti noort.

Kui koorid olid rivistunud lavale, siis eesti naiste rahvariiete kirevustõi mõnelegi vanema generatsiooni esindajale mälestusi meie viimasest vaba Eesti Laulupeost aastast 1938, kuigi seekord ei olnud „üks suhteliselt väike üritus", nagu märgib dr. Nikolai Stradomsky kohaliku saksa ajalehe reporterile. Ja seda pooletuhandelist lauljate peret hõlmasid laululava vasakpoolsel serval vaba Läänemaailma riigilipud üksteise kõrval nagu NATO konverentsidel ja parempoolses servas — 14 koorilippu.

Laulupeo kava algas J. Sibeliuse Finlandia hümniga (op. 26 nr. 7). Juhatas Villu Laidsaar, kandes seljas Jüri kihelkonna rahvariideid. Finlandia hümn, mille laulmine sõja ajal oli teatavasti keelatud Inglismaal, nn. võitjate poolel, haaras tuhandeid eestlaste südameid, sest „homme tõuseb päike Sinu poole..." Finlandiale järgnes tervitus saksa keeles külalistele eestlaste huvidekaitsjalt Saksa Liiduvabariigis, E. Reisenbergilt. Ta tervitas erimaade rahvusgruppide esindajaid ja meenutades seda, et käesoleva aasta veebruaris möödus 60 aastat Eesti Vabariigi loomisest. Sama ühine poliitiline saatus on olnud ka teistel väikestel Balti riikidel. Meil on ühine ajalugu ja kuulume Euroopa kultuuriühiskonda. Õhtumaa kultuur peab olema vaba võõrastest kultuurimõjudest. Tänu Lääne-Saksamaa valitsusele meie võime pühitseda oma rahvuspidu, moodustades üheskoos rahvusühiskonna. Meie tuntud laulik ütles kord: „Olgem eestlased, kuid saagem eurooplasteks!" (Gustav Suits). Eesti on osa Euroopa kultuurist. Väikeriigid võitlevad Õhtumaa kultuuri esindajatena. Meie kunagi ei kuulu Aasiasse. Elagu vaba Eesti! Jumal aidaku meid!" Tervituskõnele järgnes Saksa hümni kolmas salm. Selle järele astus kõnetooli EÜSL Keskkomitee esimees Joh. Västrik. Ta ütles oma isamaaliselt haaravas tervituskõnes:

...„Tere-tulemast armsad lauluvennad-õed, kes olete järgnenud meie kutsele kaugete maade ja merede tagant, trotsides tormi ja tuuli, tulles igast ilmakaarest, et kuulata eesti laulu ja näha rahvatantse. Laul on saatnud eesti rahvast eluteel, küll sõjaretketel, rahva rõõmus ja leinas. Laul on siivendanud meie rahva iseteadvust, rahvuslikku idealismi. Laul on sütitanud meie südameid, võitlustes ida ja lääne risttuultes. Ta on tiivustanud meie lakkamatut võitlust kivide ja kändudega. Laul on aidanud meie poliitilisi sihte. Dr. Jakob Hurt, meie ajalooline rahvuspoliitiline juht on kunagi ütelnud: „Eestlased ei ole mitte kärbsed, kes täna sünnivad ja homme surevad, vaid vana ja sitke rahvatõug." Laulik ütleb: „Mu isamaa on minu arm".

Kõneleja jätkas: **„Meie oleme oma rahvuslikke traditsioone jätkanud paguluses. Hiljuti pühitsesime E. V. 60-dat aastapäeva. See Jumalast õnnistatud maa on üldiselt tuntud väikese tuulemaana. Meie sünnimaal oli leiba. Meie haridus tõusis 20 aasta jooksul väga kõrgele. Siis tuli aga vaenlane, kes põletas meie kodusid ja tappis inimesi. Eesti mees haaras relva. Tekkis palju sõjaohvreid Narva all ja Sinimägede lahingus. Varsti veeresid aga küüditatute rongid Siberi poole. Maailm vaikis. Maailmal oli kivine süda, mille vastu tuleb koputada raudse haamriga. Meie, pagulased aga põgenesime vägivalla ja terrori eest. Meie lahing pole aga lõppenud — pealahing seisab veel ees. Eesti kuulub meile, mitte aga Moskvale. Meie ühine palve: Looja, kuule meie appihüüdeid. Sidugu eesti laul meid ühiseks pereks. Nõuame tõde ja õigust. Su üle Jumal valvaku!"**

Joh. Västriku südamest tulev tervituskõne läks publiku südamesse, mille tunnuseks jõuline käteplagin. Järgnesid kirjalikud tervitused ülemaalistelt eesti organisatsioonidelt.

Kontserdi kolmandasse punkti kuulusid üldkoori laulud: „Lauliku lapsepõli" (M. Härma), „Noorte laul" (J. Aavik) ja „Priiuse hommik" (K. Türnpu). Juhatasid: E. Saluveer, E. Luuk ja A. Siion. Kaya neljanda punkti all esitati ühendatud naiskoorilt: „Nooruse unenägu" (M. Härma), „Suveööl" (E. Oja), „Vanapiiga laulud": „Ära usu poisi jüttu!", „Öö tuleb pime", „Oh minu elded eide vennad!" (E. Tubin). Koori juhatas Toomas Tuulse (nooremais aastais kooriiuht). Punkt viienda all laulis Münsteri Politseikoor: „Kell külas juba heliseb" (Bretagne rahvaviis. B. Weber). „Õhtupunas" (F. Schubert) ja „Vöö ja rätike" (Kroaatia rahvalaul; J. Gotovac). Juhatas kapelmeister Karl-Heinz Keller (nooremais aastais mees). Punkt kuuenda all asus lavale Laste- ja noortekoor (ca 60), enamikus tütarlapsed. Juhatas pr. Vilma Brinkmann-Põldoja. Publiku aplaus lastekoorile oli soe ja südamlik. Lapsed närinesid Rootsist ja Saksamaalt. Iga laulu järele lapsed tegid ilusaid knikse publikule.

Veerandtunnise vaheaja järele tuli lavale taas Politseikoor Münsterist (60). Seekord saksa laulukoor esitas klassikalist muusikat: Madruste koor ooperist „Lendav Hollandlane" (R. Wagner), Sõdurite koor ooperist „Margarete" J. Counot), preestrite koor ooperist „Võluflööt (W. A. Mozart). Eriti võimas oli „Sõdurite koor". Publikust kostsid bravoo-hüüded. — Kölni Läti Segakoor esitas: „Hääled" (Balsis) (J. Norvilis), „Kasvasin üles jõe taga" (Aiz upites es izaugug) (A. Jurjans). Ka läti külaliskoorile sai osaks publiku poolt südamlik vastuvõtt nagu saksa politseikoorile.

Punkt üheksanda all esitati järgmised laulud: „Leelo" (M. Saar), „Kevade tunne" (K. Türnpu), „Meeste laul" (E. Võrk), „Muhu tants" (E. Tubin) ja „Minu kodu" (solist Ilmar Tiits), L. Virkhaus. Juhatasid Eero Tarjus ja Rein Tubin, seega poeg juhatas isa (Eduard Tubin) poolt viisistatud laulu. Selles laulude-tsüklis tahaksin eriti välja tõsta, mida laulis ühendatud meeskoor, kus solistideks noor bariton Mart Jürisoo Stokholmist ja klaveril Silvia Lemke Hamburgist. L. Virkhausi „Minu kodu" algussalm „Kalevipoja" sõnadel „Aga ükskord algab aega..." mõjus võimsa koraalina noore baritoni hea diktsiooniga soolo-esituses. Laul oli tunginud publiku südamesse ja tuli kordamisele võimsa aplausi väljakutsel.

Kontsertkava punkt kümnenda all järgnesid laulud: „Mu süda" (A. Kapp), „Laevnik" (M. Lüdig), „Su põhjamaa päikese kullast" (T. Wettik) ja „Lauljate lipulaul" (E. Võrk) üldkoorilt. Juhatasid: E. Luuk, V.

(Järg lk. 4)

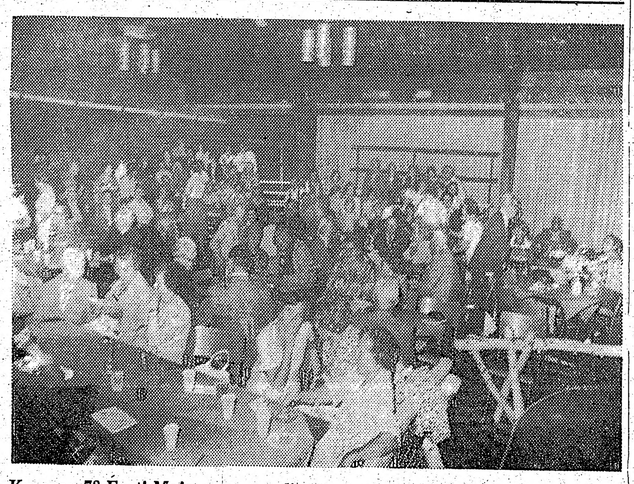

Karavan 78 Eesti Maja suures saalis. Foto — O. Haamer

Karavan . . .

(Algus esiküljel)

kohtusid armastajad Koit ja Hämarik.

Sõime kiiruga oma rahvusliku õhtusööki ja kohvi joomiseks siirdusime keskmisesse saali „Kase" kohvikusse, mis üllatas hiaga. Tugeva mehe käevarre jämedustest kaselattidest oli siin-seal ristjalgadel aeda, mis mõjus kaunilt.

Väike saal „Kajak", kus tehti mürtsu-muusikat oli noori nii täis, et ukse pealt piiludes nägi saal, peegelseina tõttu, väga suur välja. Ettekandjad näitsikud olid madruse mütsides. Baari taga Jaak ja Hindrek Järve'd koos Robert Vessman'iga. Kalad ja kalavõrgud seintel dekoratsiooniks. Päästerõngad seintel, viitasid nagu sellele — „Mure ja hingepiina saame sündides kaasa. Laulge rõõmsalt koos meiega siin mere ääres". Esinesid kolm noormeest, kelle T särgi rinnaesisel ilutses „Positiivne mees". Kõik läks paeluvalt distsiplineeritult ja särtsakalt, sest publiku käed plaksusid taktis ning õnneliku nägudega lauldi refrään kaasa.

Alumisel korral oli Ants Vomm teinud suure stiliseerimise töö tunneli maalimisel, mis peaks sinna vähemalt aastaks jääma, sest kui fantastiline on sealt läbi käimine lasteaia lastel.

Kohvikus oli kunstnik tänavu väljapanekute kavandamisel paremini planeerinud kui möödunud aastal. Etnograafiline ring müüs hea eduga silmuskoelisi tärgeldatud linakesi. Neid linakesi õpetas viimati Tallinna Kõrgema Kutsekooli silmuskudumise klassis kunstnik Mellnik'u abikaasa. Kell lähenes sulgemise tunnile kui astusime müstilise valgustusega klassi-ruumidesse, muistendi maailma. Meenusid isegi lugulaulud Kalevipojast. Seal ta puhus sarve ratsu seljas, seal sõidab Sädemete saarele, tuleb läbi Peipsi järve ja toob seljas koormatäie laudu, sõdib huntidega ning puhkab mõttes näoga ise haual.

Tänavune Karavan on eesti noorte tippsaavutus. Töö oli tehtud tõsiselt ja väärikalt nii nagu seda teeb tahtejõuline mõtlev inimene.

E. T-T.

Kanada . . .

(Algus lk. 5)

„O'Canada" ametlikuks riigihümniks. Märgitakse, et uus eelnõu arutatakse läbi eeloleva aasta jooksul ja tuleva suveks tuleb selle suhtes saavutada kokkulepe.

Vaatamata sellele, et vajadus uue põhiseaduse järele on suur, on esitatud eelnõu võetud vastu segaste tunnetega. Kõige teravamalt reageerisid selle vastu praeguse Senati kui parlamendi esimese koja liikmed. Senatis on 104 kohta, millest 9 on täitmata ja 95 senaatoril tuleb oma eluaegselt palgalt teenimatult lahkuda. Uues esimeses kojas on 118 liiget ja on võimalik, et liiduparlament mõned neist nimetab eelolevaks parlamendi kestvuse ajaks uude asutusse.

Konservatiivide juht Joe Clark märkis, et uue põhiseaduse järgi on küll vajadus, kuid esitatud eelnõu näib teenivat küll rohkem liberaalide partei uue liiduparlamendi valimiste propaganda eesmärke. Ta ei usu, et see eelnõu sellisena on vastuvõetav kõigile asjaosalistele. Kahtleval seisukohal oli ka uusdemokraatide esindaja E. Broabent.

AJK

„Tallinna" võtmed varastati

„Karavani" neljandal päeval varastati „Tallinna paviljoni" võtmed koos Eesti Maja suure võtmekimbuga, kuid toodi tagasi enne kui nende kadumist märgati. Näppamine juhtus esmaspäeva hommikupoolikul, tõenäolikult ajal kui Eesti Maja ees tuletõrje kustutas põlevat autot.

Kella kümne paigu ühe firma esindaja, kes müüb tshekkide kirjutamise masinaid, oli teel Broadview tänavat mööda kui tema Volkswageni mootor sõiduki tagumises osas süttis põlema. Ta tõmbas auto Eesti Maja ette hüdrandi kohale. Varsti oli kohal politsei ja siis tuletõrje. Kaks politseinikku juhtisid liiklust — teine neist punases kuues naispolitseinik. Rahvas kogunes õnnetuskoha ümber ja Eesti Maja ukselt vaatasid omad inimesed.

Mõni tund hiljem sõitis politseiauto jälle ukse ette. Seekord tuiid politseinikud Eesti Maja võtmekimbuga, mille nad oli võtnud ära kahe noore poisi käest. Noorukid istusid politseiautos, kuid nende nimesid esialgu ei avaldatud. Kuuldavasti oli poistel kavatsus olnud öösi tulla võtmeid „proovima" ja „Tallinna" varasid „revideerima". Ei ole ka selge kuidas politsei nii kiiresti nad tabas.

Kaheksa aastat tagasi „kadus" samuti Eesti Maja võtmekimp, kuid leiti hiljem ühe prügitünni alt. Sinna otsima juhatati anonüümse telefonikõnega.

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"

H. KIRIK INSURANCE AGENCY

23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST OMA PANUSEGA EKN-ule KANADAS!

958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6

Laulupeo embleem kantakse kontsertsaali. Foto — H. Trummer

2500 ...

Algus lk. 3)

Laidsaar, E. Tarjus. Laulud üldkoori esituses olid süttivad ja vaatepilt laululavalt — kunstiliselt kaunis. Ja ühelki eesti laulupeolt ei tohi puududa „Tuljak". Nii ka seekord olid ühendkooride lõppakordiks see rõõmus rahvalaul. Nii et kadunud Miina Härma võib rahus puhata oma igavest und ...

Seega oli kooride muusikaline osa lõppenud. — Kontsert lõppenud, paluti kõiki koorijuhte lavale üldkoori ette. Siis tulid lavale peotoimkonna juhid hr-d E. Västrik ja J. Särev koos tütarlastega, kel süles pikud täis lillekimpe, mis anti üle koorijuhtidele „suure töö ja vaeva" eest. Samuti mälestusalbumid. Noor solist Mari Jürisoo sai aga lisaks eelnevale veel miniatüürse laululipu. Kingitusesemed andis üle Joh. Västrik.

Selle järele asus kõnetooli J. Särev, kes tänas lauljaid ja koorijuhte peotoimkonna nimel, samuti suurearvulist publikut: Tänu kõigile kaugete merede ja maade tagant. Õnn kaasa koduteele! Jäägem laulusõpradeks nii mures kui rõõmus!

Järgnes ühendkooridelt: J. Aaviku „Jumal hoia Eestit", mida publik kuulas püsti seistes, mis mõjub koraalina ja pidi saama omal ajal Eestis „teiseks hümniks". Ja lõpus järgnes hümn, mille vaiksed palvehelid viisid piduliste südamed mälestusmaadele — kallile kodumaale.

RAHVATANTSIJAD

Umbes tunniaegse vahe-aja järele peopublik kogunes taas saali, seekord valge linadega kaetud laudade taha ja võis nautida meie noori rahvatantsijaid (arvult 100 ümber) koosnedes järgmistest rühmadest: „Kassari" Rootsist, „Kalev" Inglismaalt, „Tungal" Kölnist, „Põhjala" Bocholtist ja „Kungla rahvas" Stuttgartist. Rahvatantsud esitati publikule lavalt. Tavaliselt nad esinevad saali põrandal.

Rahvatantsude kava oli üsna rikkalik. See algas sissemarsiga „Õige ja vasemba". Sellele järgnes ühistants „Jooksupolka" (Suure Jaani) Inglismaa Eesti Rahvatantsurühm Kalev (rühmajuhiks Tiiu Kajando) esitasid järgmised tantsud: „Meremeeste valss", „Raabiku", „Hüppetants", „Kiigadi-Kaagadi". — Bocholdi Eesti Rahvatantsu Rühm Põhjala (rühmajuhiks Helgi Kivi) „Põhjapardi", „Norra mägestiku tantsu" ja „Pimepolka". — Stuttgardi Eesti Rahvatantsu Rühm Kungla Rahvas (juhtideks Aita Kalnins ja Jüri Kriis) esitasid „Kandali", „Rausi Jaak" ja „Tuljak" — Kölni Eesti Rahvatantsu Rühm Tungal (rühmajuhiks Maret Kalda) esitasid: „Mustjala paadimehe", „Hobusetantsu" ja „Aala-lija", samuti „Räditantsu", „Kiitsakatants" ja „Vöötantsu". Neile lisaks ühistants „Nalja polka" (Sadala polka) ja väljatants „Naljapolka" järgi ilma pausita edasi liikudes.

Kassari Rahvatantsurühm Rootsist esitas 8 rahvatantsu „Kassari", „Koimõgeski kaarkasiim", „Pulgatants", „Kalamies", „Eideratas", „Lati tänts" (kandal), „Hiiri valsi", „põimik" ja lõpuks „Viru polka". Kergejalgseid rahvatantsijaid saatis pillihelidel, akordioniga, agar muusikamees Edgar Pent. Publik võttis rahvatantsijad soojalt vastu ja tavaliselt ikka saatis neid laululavalt rütmilise käteplaginaga, tänutäheks energiilistele noortele, kes kulutanud palju oma vaba aega rahvusliku idealismi teenistuseks.

— Ja siis järgnes seltskondlik koosviibimine koos tantsuga, kus nii mõnigi kaasmaalane leidis üle 30-aastase vaheaja järele üllataval kombel oma kunagise noorussõbra, et taaskordselt üheskoos veeretada „viru valssi ..." Peotoimkond eesotsas Joh. Västriku, J. Särevi ja Valdu Laidsaarega kogunesid pärast peo lõppu eriruumi kutsutud külalistele — koorijuhid ja rahvuslike orgide esindajad. Siin, kitsamas seltskondlikus ringis, luges söögipalve õp. Ed. Soosaar Münchenist, kuna sõnavõtudega Laulupeo algatuse ja organiseerimise teemal esinesid J. Västrik ja V. Laidsaar, viimane nimetades kogu seda organiseerimistööd „Villu võitlusteks".

KIRIKUKONTSERT

Pühapäeval, 11. juunil toimus Münsteris ülikooli kirikus kirikukontsert kell 12 päeval. Kirikusse oli tulnud ca 400 inimest. Kava algas prof. Carl-Otto Märtsoni orelimänguga orelirõdult „Toccata ja fuugaga" R. Heinmets. Altariteenistuse pidas õp. Ed. Kägi. Selle järele ühendkoor: „Heli", „Vanemuine" ja „Leelo" esitasid L. Virkhausi „Ma tõstan silmad üles". Tenor prof. Naan Põld esitas kaks laulu: „Minu altar" (M. Lüdig) ja „Vaimuliku aaria" (A. Kapp). Vaimulik kõne oli peapiiskop Konrad Veemilt. Oma vaimulikus sõnavõtus peapiiskop juhtis kirikuliste tähelepanu ühele ebatavalisele sündmusele, ühenduses astronautide kosmoslendudega. Kui nad olid vaadanud alla maa peale, siis nad korraga olid kuulnud valjuhääldajast: „Mu abi tuleb Jumala käest". Piiblisõnad olid saanud tõeks kuul. Kirik ja piibel on üks ja sama nii kodumaal kui võõrsil. Jeesus on ütelnud: „Uskuge valgusesse, nii kaua kui seda teil on". Valgus on üürikeseks. Valgus ja kodumaa langevad ühte. Vahed on siiski olemas: kodumaa laulupidudel laudakse võõraid viise, paguluses — meile südamelähedasi viise: „Mu isamaa on minu arm, ei teda jäta ma". Maakera ülevalt alla vaadates paistab sinkas-rohelise teemandina. Ainult see sätendab, kui päikesekiir reflekteerib. Need, kes usuvad võivad vastu päikese kiiri. Valgus on tegelikult Jeesus ise, mis reflekteerib elu ristis. Jeesus ütleb „Nii kaua kui teil on valgust, saage valguse lapseks helgest sündmusest, kuigi mõni pimeduse tund on ootamas. Ärgem laskem end tabada pimedusest. Ei tule abi maast ega mägedest — abi tuleb Jumalalt, kes loodavad ja usuvad, ikka ja igavesti."

Taas prof. Märtson mängis orelil. Seekord R. Tobiase „Eks mu kohus tänu teha". Siis prof. N. Põld esitas „Õhtu rahu" (J. Tamverk). „Palve" (R. Toi) ja „Mu südames on pühapäev" (A. Karindi). Meie tuntud tenori soololauludele järgnes ühendkooridelt samas koosseisus: „Pühapäeva hommik" (J. Leppanen). Siis taas orelimäng „prelüüd ja fuuga" (R. Tobias) ja ühendkoorilt „Ole ustav surmani" (J. Hiob). Järgnes palve ja õnnistamine neljalt vaimulikult: peapiiskop K. Veem, õp. Ed. Kägi, Ed. Soosaar ja T. Põld. „Meie Isa palve" oma meeldiva tenoriga esitas õp. Ed. Soosaar. Selle järele peapiiskop õnnistas kirikulisi. — Kirikukontsert lõppes orelipalaga (prof. Carl-Otto Märtson) „Sind Jumal kõik me kiidame" (A. Kapp). Siis kirikulised valgusid laiali, kes bussides kodu poole (Inglismaa eestlased), kuid paljud jäid üle Saksamaa ka oma tuttavate juurde külalisteks, kes lühemaks, kes pikemaks ajaks.

☆

II Euroopa Eestlaste Laulupidu Münsteris õnnestus kavaliselt ülimalt hästi. Ka publikut oli külluses. Kuuldavasti rahaliselt on tekkinud peotoimkonnal puudujäägid, kuid sellest loodetakse kuidagi viisi üle saada. Järgmine eestlaste suurim kokkutulek on teatavasti Rootsis — ESTO '80.

ARTO

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Pensionäride klubi Midlandis

Teisipäeval, 20. juunil korraldas Pensionäride klubi väljasõidu Midland'i. Juba tund aega enne väljasõiduks määratud kl. 9, täitus Eesti Maja esine sõiduhimulistega ja peagi täitusid kolm 48-sa istmelist koolibussi ning tuli kasutada veel ühte väiksemat lisabussi.

Midland'i jõuti kella poole kaheteistkümneks. Ilm oli haruldaselt ilus ja soe, vaatamata eelmiste ilmateadete hirmutustele.

Kehakinnitamiseks mindi ligidalolevasse söökiasse, kuid söökla teenistujaskond oli liiga väiksearvuline ja serveerimise laud liiga pisikene, et rahuldada 150 tellimist. Tuli muidugi seista sabas ja kannatlikult oodata. Arvatavasti oli see ka heaks õppetunniks edaspidiste väljasõitude korraldamisel.

Peale kehakinnitust siirduti vaatama Ontario valitsuse projekti nn. Sainte-Marie among the Hurons 1639—1649". Sel kohal asus jesuiitide peakorter Ontarios. Ehitused on rekonstrueeritud Ontario valitsuse poolt endisel asukohal. Samuti on restaureeritud ruumide sisustus, töörīistad, kööginõud ja muud elamistarbed. Külastajatele näidati filmi missiooni ajaloost ja hiljem anti suulisi seletusi.

Peatuti lühikest aega ka supelrannas, kus tuli jälle seista sabas, et saada kohvi. Ainuke kohvipood ligikonnas teenis küll edukalt juhuslikke külastajaid, kui kolme bussitäit rahvast ei suutnud üks mees teenindada, kes pealegi pidi ka vaatama pliidil küpsevate „hamburgerite" järele. Lähedalolevasse indiaanlaste külla ei jätkunud enam aega minna, sest tuli asuda bussidesse, et Midlandist tagasi Torontosse, kuna mitmedki tahtsid jõuda õhtul noortekoor „Kaja" kontserdile. Kuigi jõuti tagasi mitte just kella seitsmeks, nagu kavatsetud, olid kõik rahuldatud, sest ka kontserdi algus hilines. Lahkuti rikkam hulga mälestuste ja elamuste võrra, et oodata järgmist klubi väljasõitu, mis arvatavasti augustikuus.

Pensionäride koor külastas vanadekodu

Kolmapäeval, 21. juunil külastas Pensionäride Klubi laulukoor pensionäride-nädala raamides Torontos, 200 Dawes Rd. asuvat vanadekodu. Söögisaal, mis ühtlasi ka seltskondlikuks ruumiks, oli juba täidetud hoolealustega ja teenistujate abil saabus pidevalt juurde nii talutades, kui ratastoolidel. Kell 11-ks oli avar saal viimse kohani täidetud ratastoolidel või laudade ääres istuvate hoolealustega. Rahvarõivais koor asus lavale, lauldes „Heinamaal", „Naabri Mari" ja „Mälestused Pühajärvelt". Viimaseid kahte saatis kandlel O. Haamer. Peale mõne kandleloo O. Haamerilt laulis koor veel mõne laulu, lõpetades kandle saatel ingliskeelse „Long, long ago". Ettekanded lõppesid paari kandelooga O. Haamerilt, mille järele asutuse juhataja tänas toodud külakosti eest ja palus kõiki kõrvalruumis pakutavale lõunasöögile.

Montreali Eesti Seltsi uus juhatus

Montreali Eesti Seltsi uus juhatus oma koosolekul 20. juunil jagas Seltsi juhatuse ametid järgmiselt: esimees — **Erich Aser**, abiesimees — **Hugo Muru**, abiesimees — **Leida Helde**, kirjatoimetaja — **Helle Vaus**, abikirjatoimetaja — **Meeme Sultson**, laekur — **Anton Pindam**, abilaekur — **Elmar Ani**, „Montreali Sõnumid" toimetaja — **Paul Kents**, abitoimetaja — **Hille Viires-Sutt**.

s

Soomepoistele

Soomepoiste suvine kokkutulek peetakse käesoleval suvel laupäeval, 12. augustil tuttavas Devil's Elbow suusakuurordi maa-alal eelmistest aastatest kindlaks kujunenud kavaga. Klubi juhatus palub kõiki relvavendi nimetatud laupäev reserveerida meie ühiseks kokkutulekuks.

Riigikohus

Professor D. A. Loeber Kieli ülikoolist on uurimas Balti riikide riigikohtuid. Tal on koopiad Eesti riigikohtu otsustest, kuigi ta pole kindel kas kõigist. Ta otsib veel ühendust kõigiga kel on fotosid — nii hoonetest, sisemusest kui ka isikuist — mälestusi või muud materjali. Ta aadress on D-2000 Hamburg 56, Gehlenkamp 14, või teatada allakirjutanule, 37 Groveland Cr. Don Mills, Ontario, M3A 3C4.

E. Aruja

VÕIDUPÜHA PUHUL TERVITAME KÕIKI RAHVUSKAASLASI!

ÜHENDUSES ON JÕUD!

TORONTO EESTI ÜHISPANK

Eesti Majas, 958 Broadview Avenue, Toronto, Ontario, M4K 2R6

Tel.: 465-4650
465-4659

EESTI ABISTAMISKOMITEE KANADAS

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD.
MATUSEBÜROO
467 SHERBOURNE ST.
Tel. 924-1408

MURRAY E. NEWBIGGING
FUNERAL HOME
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 MT. PLEASANT RD.
Tel. 489-8811

R. S. KANE LTD.
MATUSEMAJA
4812 YONGE ST. (Sheppardi lähedal) WILLOWDALE
Tel. 221-1159

Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., TORONTO 7 (Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
NIGUL VIRRO

Jõekääru suvekodu avamine koos 25. a. juubeli tähistamisega

Eesti keelt kõnelevad noored võivad õnnelikud olla, et nendel on võimalus veeta oma suvepuhkus nii paljudele armsaks saanud Jõekääru suvekodus, kus neil on võimalus harrastada sporti, õppida rahvatantse ja laule ning rikastada oma teadmiste varasalve kauni eesti keele rääkimisega.

Toronto Eesti Naisseltsi Jõekääru Laste Suvekodu avamine koos 25. a. juubeli tähistamisega toimub pühapäeval, 9. juulil, kell 2.30 p.l.

T. E. N. juhatus palub kõiki, kes kaasa aidanud suvekodu rajamisel, ülesehitamisel ning selle töö edasiviimisel, samuti kõiki lastevanemaid, noortesõpru, suvekodu juhatajaid, kasvatajaid-abikasvatajaid ja kasvandikke osa võtta Jõekääru suvekodu 25 a. sünnipäeva tähistamisest.

Eeloleval tegevushooajal on suvekodu juhatajateks Viive Lomax ja Anu Pirn, kelledel pikemaajaline kogemus noorte kasvatamisel ja juhtimisel. Tegevuskava koostamisel on abiks ja nõuandjaks olnud Regina Heinar. Kristlik — kõlbelise kui ka rahvusliku vaimu noortesse süvendamine ja kunstiliste harrastuste eest hoolitsemine on noortesõbra ja kunstniku Endel Rubergi ülesandeks. Lauljanna Tamara Norheim, kes on kasvatajaks, õpetab ka eesti keelt ja laulmist. Spordiala juhtideks on kutselised õpetajad Heli Kaur ja Anu Ewen. Ujumisõpetajaks on noor ja energiline Piret Kreem. Oma rikkalikke oskusi käsitöö alal on noortele lubanud õpetada Susanne Kolga. Noorte tervisliku heaolu eest hoolitseb kutseline õde Reet Roos.

Peakokaks on Maimu Varik, kellel pikemaajaline kogemus suvekodu pere „kõhumurede" eest hoolitsemisel. Meesabiliseks on noor Hanno Niidas.

Suvekodu remont ja korrastustööde dega alustati varakevadel. Lastevanemate komitee organiseerimisel viidi läbi siseklosettide ja kasvatajate ruumide ehitamine suurte ja keskmiste tüdrukute taresse.

Talgutööde korras tehti taredele siseremont, korrastati suvekodu ümbrust ja viidi läbi puhastustööd peamaja juures. Väikeste laste tarele lasti panna uus katus, milline ka isoleeriti, et ära hoida tare kuumenemist palavate ilmadega.

Tänu lastevanematele ja noortesõpradele kellede abiga on vajalikud tööd lõpule viidud. Asudes järgmisse veerandsajandisse loodame, et see koostöötahteline „Jõekääru vaim" kestaks ka edaspidi ja et suvekodu väljadelt ei vaibuks eesti keele kõla.

Toronto Eesti Naisseltsi juhatus

VÕIDUPÜHA PUHUL TERVITAME KÕIKI RAHVUSKAASLASI!

OPTIKA- JA KELLASEPAÄRI
J. RATAS
247 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Tel. 465-6251

FINN HOME BAKERY AND DELICATESSEN
281 Danforth Ave., Toronto, Ont. — Tel. 463-3331
Äri avatud: Teisip., keskn., neljap. kl. 9—6, reedel kl. 9—7, laup. kl. 9—4. Esmasp. suletud.
R. Sahlberg

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. (416) 466-1951, 466-1502
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(At "Chester" Subway Station)

Läti ärid:

Downtown Wools Arts & Grafts
368-5011
9 Queen St. East, (Queen—Yonge) Toronto

Broadview Wools Arts & Grafts
469-2005
Broadview Ave. (Allmaaraudtee j.), Toronto

SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS IMPORTEERITUD:
villane, nylon, mohäär lõngad j.m. sobiv kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmitud narmastikuks (macrrame). Samuti linane riie ja kanvas, igasugused heegeldatud kinkeesemed — kindaid, mütse, kampsuneid jne.

Äri avatud nädalapäevadel: kl. 9—6 õ., neljap. ja reedel kl. 9—8 õ. ja laupäeval kl. 9.30—4 p.l.

KÄSITÖÖ ÕPETAMINE. SOODSAD HINNAD.

TEX-COAT
Vabastab teid värvimismuredest 25. aastaks
ASBESTEX — sobib igasugustele välispindadele, — on veekindel, — isoleerib, — katab väiksemad vead, — ei purune ega tule lahti, — säästab maja korrashoiu kulusid, — lisab majale müügiväärtust
- 5" jatkuteta vihmaveetorud Alcan värvides, valmistatud teie kodus (Factory on Wheels)
- Teeme ka kõiki alumiiniumj töid, näit, majade vooderdamisi, uksed, aknad, katused jne.

MR. HOME
Immo Koivisto
940 Alnes St. Unit 12, Downsview — Tel. 661-3843

TIIBKLAVERID — PIANIINOD
Petrof, Bluthner, Forster, j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja telsed
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.
REMENY
house of music Ltd.
553 Queen St. W., Toronto 133, Ont.
Tel. 363-1966

EESTI ALUMIINIUMI KOMPANII
H. ÕSSO
Tel.: tööstuses — 832-2238
kodus — 884-4558

Eesti kinkeäri
The Scandinavian Shoppe
41 Charles St. W., Toronto.
Tel. 964-3416
1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel

Soome joogid:
- FINLANDIA VODKA
- LAKKA-LIKÖÖR
on müügil LCBO ärides

GYAKI AGENCIES
Tel. 531-9946
Palume helistada vajaliku informatsiooni saamiseks.

H K INSURANCE AGENCY
23 Westmore Dr.
Suite 200, Rexdale,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

EXCLUSIVE DELICATESSEN CO.
43 Mulock Ave., Toronto 9. Ont.
Telefon 766-6007
J. MISKINS

ANNETTE BAKERY
45 Algie Ave., Toronto
Tel. 255-6791

S & G TIRE SERVICE
459 RONCESVALLES AVE., TORONTO
TEL. 534-6602
Töö kiire ja täpne.
Avatud: esmaspäevast—reedeni kl. 8.30—6.30 õ.
laupäeval kuni kella 1.30 p.l.
S. MALMSTRÖM & SON./Co.

CANADIAN INVENTOR LTD.
P.O. Box 541, Don Mills, Ont. M3C 2T6 — Tel. 416-222-6941

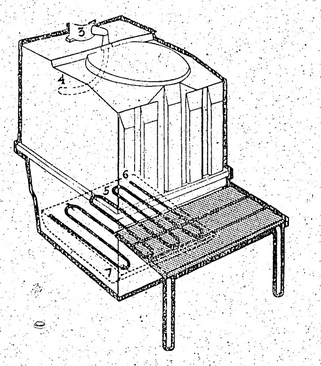

„MULLBÄNK" suvilate käimla, mis töötab ilma veeta
Mullbänk on valmistatud Rootsis
- Õhutõrjekate, kus on tihe võrk putukate tõrjeks.
- Ventilaator, mis aitab hapendada jättehunnikut, samuti hajutab haisu ja kaotab vedeliku.
- Jagaja, millega jäte juhitakse kompostiruumi.
- Mullakord soojenduselemendi peal sisaldab protsessi alustamiseks sobivaid mikroorganisme. Need on eriti visa hingega ega pole ohtu, et need sureksid.
- Soojenduselemendi sees olev termostaat hoiab „Mullbänki" soojuse mikroorganismidele sobivana. Termostaati saab hõlpsasti reguleerida näit. korrashoiu tarbeks väljaspoolse kontaktikarbi kaudu. All on mullastanud jätte kogumiskarp.
- Torontos on „Mullbänk" saadaval — THE FINNISH PLACE, 5463 Yonge St., tel. 416-222-7575. Posti code — M2N 5S1.
- Vajalik põrandapind 24" x 53".

Võidupüha puhul tervitavad kõiki relvavendi ja rahvuskaaslasi

EESTI VÕITLEJATE ÜHINGUTE LIIT KANADAS

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

HAMILTONI EESTI VÕITLEJATE ÜHING

MONTREALI EESTI VÕITLEJATE ÜHING

OTTAWA EESTI VÕITLEJATE ÜHING

PÕHJA-AMEERIKA EESTI ARSTITEADLASTE SELTS KANADA OSAKOND

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

AINULAADNE MONUMENT LAKEWOODI

Eesti skautlike noorte maailmalaagri Koguja II ajal avatakse Järvemetsa laagris metsakiriku juures, mis asub J. Kaivu nimelise peamaja ja laagri lipuväljaku vahel, ainulaadne mälestussammas. See on pühendatud nendele eesti noortele, kes pärast II Maailmasõda on langenud lahingutegevuses Kaug-Idas. Neid on praegustel andmetel kaheksa noort meest, milline nimistu sambakomitee andmeil ei ole veel mitte absoluutselt täielik. Andmete kogumine on olnud raske ja peale selle on ka kadumajäänuid, .. kellede .. täpsema saatuse üle puuduvad ka USA ametivõimudel andmed. Pronksplaat langenute nimedega on valmistatud sellaselt, et sinna saadakse hiljem ja vajaduse esinemisel veel uusi nimesid juurde lisada.

Komitee andmeil on Kaug-Ida sõjatandreil langenud järgmised eesti noormehed: 1948. a. Indo-Hiinas Evald Kingu, 1953. a. Koreas Rein Kirsimägi ja Aksel Kask, 1967. a. Vietnamis Jaan Kuri ja Mark Enari, samas 1968. a. Arvi Rohtväli, samas 1969. a. Lauri Kangro ja samas 1971. a. Toivo Nõmm. Sambakomitee, mille koosseisu kuuluvad eesti skautlike noorte sõprade liidu esimees H. Verder, E. Kilm ja P. Parming, andes ajakirjandusele informatsiooni samba avamisega seoses märkis, et teadaolevalt ei ole seni ühegi teise etnilise rahvusgrupi poolt veel taolist mälestusmärki püstitatud. Mõned langenud on nende kasvueas võtnud osa eesti skaudiliikumisest, j.t. eesti noorte muudest eluavaldustest. Sambal on tsementalus, sellel graniitkivi ja viimasel pronks plaat langenute nimedega, kusjuures sammas on umbes 6-jala kõrgune.

Avamisel, mis toimub pühapäeval, 9. juulil kell 11 hommikul pärast maailmalaagrile toimuvat jumalateenistust metsakirikus, on peakõnelejaks USA kindralstaabi kolonel Aleksander Einseln Pentagonist. Ta on praegu ja seniselt üldse eesti päritoluga kõige kõrgem riviohvitser USA armees, ise Korea ja Vietnami sõdade veteran ja langenute hulgas on ta sõpru ja koolivendi Saksamaa laagripäevilt. Koos temaga on sinna oodata ka palju teisi eestlasist end. sõjavaelasi, kes võidelnud Kaug-Ida sõjatandreil kommunistide vastu Kohale on palutud ka langenute lähemad omaksed. Avamise tseremoonia täpsem kava on selgumas. Komitee andmeil on samba püstitamiseks antud vabatahtlikku tööjõudu, samuti mitmeid annetusi. Rahaline kulu on aga üle tuhande dollari ja komitee palub kaasmaalasilt selle katteks veel annetusi. Need saata Eesti Skaudi ja Gaidi Sõprade Seltside Liidu nimele, mälestussamba erifondi, P.O. Box 443, Lakewood, New Jersey 08701 U.S.A. Samaaegselt sambakomitee on tänulik kui teatakse anda täiendavaid andmeid Kaug-Ida sõjatandreil lahingutegevuses langenud eestlaste kohta. Vastavad andmed saata sambakomitee liikme Priit Parmingu nimele 79 Merritt Ave., Bergenfield, New Jersey 07621 U.S.A.

Eesti Rahvusnõukoguga seotud üle 8000 isiku

STOKHOLM — ERN suveperioodi viimasel koosolekul juhatusele esitatud aruandest selgus, et ERN-i Skandinaavia Toetajate Kogusse kuulub praegu 7.050 isikut, neist Rootsis 2.675, Norrast 2.144, Soomest 1.431 ja Taanist 800.

Postikulude kalliduse tõttu on kartoteekidest välja võetud 2.500 isikut, kellega ei ole enam pidevat ja tihedat kontakti. Skandinaavia Toetajate Kogu on ERN statuudi kohaselt lahutamata osa ERN organisatsioonist. Kui kaasa arvata ka ERN enda rühmade liikmed, eestlastest toetajasliikmed ja organitesse kuuluvad isikud, välisesinduste liikmed jne., kuulub ERN organisatsiooni praegu üle 8000 isiku. See on suurim arv inimesi, mida ükski eesti ja balti organisatsioon vabas maailmas on suutnud oma organisatsioonide ümber koondada.

VÕIDUPÜHA PUHUL TERVITAME KÕIKI RAHVUSKAASLASI!

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.

PAUL JUTTUS

ESTO CONSTRUCTION CO. LTD.

GRIMM'S FOODS LTD.

2160 HWY 7, THORNHILL, ONT.

Telefon 669-1648

H. ROONEEM'S BAKERY

484 QUEEN ST. WEST — Tel.: 366-1205 ja 366-3619
TORONTO, ONT.

H. LATER & CO. LTD.

INSURANCE

EESTI MAJANDUSKLUBI KANADAS

RAYWAL LTD.

Telefon 889-6243

OSL

ORAV STAIRS

17 Millwan Dr., Weston, Ont. — Tel 741-7600

TECHNOGRAPH

Div. of HEINO KASAK ENTERPRISES LTD.
356 McRae Dr., Toronto, Ont. M4G 1T5

SILKSCREEN PRINTING SUPPLIES

EXPORT TOOL & WELDING Co. Ltd.

2074 Kipling Avenue North, Rexdale, Ont.

Telefon 743-7100

P. Kriisa

HAAVANIIT SPRINGMOUNT NURSERIES

R. R. 5. OWEN SOUND, ONTARIO
Telefon FR. 6-2080

TAARA NURSING HOME

26 Peter St. N., Port Credit, Ontario
Telefon 278-2213

G. & N. BAJIN

AINO KAING

Tel. 757-5080

Reservatsioone reisideks lennukitele ja laevadele

Eesti kellasepääri
R. PILVET

81 Queen St. East, Toronto, Ont.

SOOME REISIBÜROO TEL. 485-9437

KOHO INTERNATIONAL TOURS INC.

191 Eglinton Ave. E., Suite 304,
Toronto, Ont., M4P 1K1, Canada

Eesti karusnaha tööstus ja äri

LEE FURS

707 Mt. Pleasant Road, Toronto
Tel. 483-6851

KINDLUSTUSBÜROO

ILMAR HEINSOO

958 Broadview Ave., Ruum 202,
Toronto, Ont. M4K 2R6
Telefon 461-0764

I. P. PIRSO LTD.

866 Avenue Rd. Toronto. Ont.

Telefonid: 483-8511, 483-8917

ILMAR PIRSO

Koondame oma ühiskonna majandusliku jõu eestluse sihtide teenistusse!

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS

National Estonian Foundation of Canada
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.

Annetus- ja pärandussummad on vabastatavad tulu- ja pärandusmaksust.

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV

EESTI KIRJANIKE KOOPERATIIV

SOOME ÄRI

VIKING FOODS & IMPORTS

133 Laird Drive, Toronto M4S 3V5
Tel. 425-0450

KIRJANDUS · KUNST · KULTUUR

EESTI KIRJANDUST VÕÕRKEELTESSE

Jutuajamine kirjanik Arved Viirlaiuga

Seoses globaalse Eesti Tõlkefondi loomisega pöördus „Meie Elu" toimetus Tõlkefondi ühe innukama algataja, kiranik Arved Viirlaiu poole, kes meile selgitas fondi mõtet ja ülesandeid.

Ta mainis, et Eesti lühikese iseseisvuse kestel saavutati imetlusväärselt palju. Osa sellest võime eeskujuks seada mitmele maailma suurrahvale veel praegugi — näiteks meie kultuurautonoomiaid, Eesti Kultuurkapitali jne.

Eesti kirjanduse tõlkimiseks võõrkeeltesse ei tehtud aga peaaegu mitte midagi. Kõik saavutused sel alal tulid autorite isiklikust initsiatiivist. Selles sektoris ei ole me midagi ette võtnud ka paguluses — fakt, mis kainel mõtlemisel tundub otse jahmatavana.

Pean seda lünka üheks meie pärispatuks eesti kultuuri vastu.

Kuna iga ilukirjandusliku teose tõlge teenib automaatselt rahvuskul-

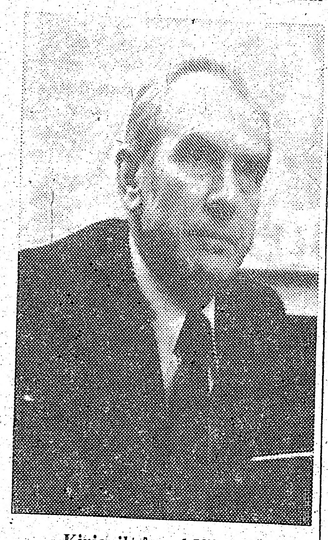

Kirjanik Arved Viirlaid.

tuurilist propagandat, siis suhtuvad valitsusorganid enamasti kõikjal sümpaatselt oma kirjanike tööde tõlkimisse. Jättes kõrvale N. Liidu hiiglaslikud tõlkeaparatuurid, võime leida tõlkeprobleemide lahenduseks loodud riiklike toetustega institutsioone näiteks isegi maades, nagu Taiwani, Lõuna-Korea, Ivory Coast'i ja mitme Euroopa PEN-klubi või mõne teise autorite organisatsiooni juures. Need organid on kirjanikele abiks kontaktide loomisel välismaiste kirjastustega, neil on oma tõlkijate kaader ja vahel kannavad nad tõlkekuludele lisaks osaliselt isegi tõlgitud teoste reklaamikulu diplomaatlike ning kaubanduslike esinduste vahendusel.

Põhiliselt on Eesti Tõlkefondi ülesandeks toetada eesti kirjanduse tõlkimist võõrkeeltesse globaalses ulatuses.

Kui näiteks Valev Uibopuu leiab võimaluse oma teose avaldamiseks Norras või Arvo Mägi Saksamaal, siis ei tohi need võimalused jääda kasutamata tõlketasu puudumise pärast.

Eesti pagulaskirjanikul ei ole olnud mingisugust toetust kelleltki tõlkeprobleemide lahendamisel. Vaevalt annaksid meie ühispangadki talle laenu ühe teose tõlkimiseks!

Ja nii seisamegi tõsiasja ees, et eesti pagulaskond — jõukad ja elujõulised rahvusgrupid üle vaba maailma — ei ole suutnud näiteks 34 aasta vältel luua meie parimale luule tõlkijale prof. Ants Orasele võimalusi Marie Underi luule tõlkimiseks inglise keelde.

Marie Under on olnud enam kui üks kord Soome Kirjanike Liidu poolt esitatud Nobeli auhinna kandidaadiks. Tema kõrvalejäämine on olnud tingitud just sellest, et teda polnud tarvilisel määral tutvustatud. Tema luuletõlked soome-, saksa- ja vähesel määral veel mõnda teisi keelde, ei olnud küllaldane. Mis Nobeli auhind võinuks tähendada meie kirjandusele, kultuurile ja üldse Eestile, on pikema arutuseta selge.

See vaesusetunnistus meie kultuuri vastu maksab meile palju — sel sajandil tõenäolikult kordumatu võimaluse Nobeli kirjandusauhinna võitmiseks Marie Underile ja Eestile.

Meil on vähe põhjusi hoobelda oma saavutustega vabas maailmas, ükskõik millised need oleksid. Meie kaotused kultuuririndel on suuremad hoolimatuse pärast oma vaimse loomingu, keele ja kirjanduse vastu. Nii seisame kesk majanduslikku jõukust ja heaolu eestluse varemeil.

Kuna me ei saa aja-ratast tagasi pöörata, siis peame püüdma päästa, mis veel päästa suudame. Ehitagem Eesti Tõlkefondiga sild tulevikku ja teiste rahvaste juurde! Ulatagem neile Marie Underi, Betti Alveri, Anton H. Tammsaare, August Gailiti ja teiste loomingu parimik!

Eesti Tõlkefond ei ole mingisugune utoopiline ideefix, vaid reaalsuse piirides tegutsev organisatsioon. Iga julge pealehakkamine on pool võitu — see pealehakkamine on sooritatud. Teine pool võidust saavutatakse eestlasliku visadusega.

Lisaks senistele laekumistele on Fondile majandusliku abi pakkunud mitmed isikud. ETF-i esimees Antoni Truuvert näiteks üllatas hiljutist peakoosolekut suurema summa lubamisega.

Eesti Tõlkefondi tegevus peab kujunema nii viljakaks, et see õhutab meie noori hindama eesti kultuurivaramu rikkusi, õhutab kirjanikke pürgima uute kõrguste poole oma loomingus ja loob eeldusi kvaliteetsete tõlkijate järelkasvule.

Eriliselt tahaksin Tõlkefondi lühikese tegevuse kestel esile tõsta Ilme Teene panust selle originaalsuses.

Nimelt palus proua Teene oma abikaasa matuselillede ja surmakuulutuste raha annetada Eesti Tõlkefondile. Sellele lisas ta ise suurema isikliku annetuse, millega pandi Fondi juhatuse poolt alus Robert Teene tõlkeauhinnale. Viimasega autasustatakse tõlkijaid, kes viinud eesti kirjanike töid soome ja skandinaavia keeltesse. Tahaksin loota, et Ilme Teene suuremeelsele eeskujule järgneb teisi, kes aitavad hoida silla ehitamise ainsa vaba soome-ugri rahva ja meie vahel elus ja aktiivse. See on Eestile olulise tähtsusega.

Otseste tõlkeprobleemide käsitlemise kõrval võiks Tõlkefond tegeleda ka teiste meie kirjanduselu aktiviseerivate küsimuste ja ettevõtetega, mis jäänud unarusse. See on lai tegevusväli!

Põhja-Ameerika ulatuses on ETF-i poolt algamas aktsioon hoolduseta jäänud ja ülearuste eestikeelsete raamatute ja ajakirjade päästmiseks. Iga paguluses trükitud teos on rahvuslikult tähtis säilitada, sest aja möödumisel kujutab see asendamatut kultuurivara.

Raamatute kogumise idee kuulub Antoni Truuvertile, kes tuli sellele seoses Raamatuaasta aktsioonidega.

Kanadas teostab ETF omaniketa jäänud väi ülearuste raamatute korjamist koos Eesti Keskarhiiviga. Kokkutulevate trükiste hulgast teevad esimese valiku meie arhiivid, ülejäänud raamatud lähevad eraraamatukogude täienduseks mõõduka hinna eest. Nii oleks raamatute säästmise aktsioon ka üheks — kuigi üsna väikeseks — sissetulekuks Tõlkefondile.

Aktsioon algab käesoleva nädalaga ja raamatuid võetakse vastu igal neljapäeval 3—9 p.l. Keskarhiivi ruumes, Eesti Majas. Raamatute vastuvõtul on oma lahket abi lubanud Edith Ederma Eesti Abistamiskomiteest ja Eesti Keskarhiiv Kanadas juhataja Richard Antik. Aktsiooni koordineerib ETF-i varahoidja Jüri Ramjalg. Viimasele palutakse helistada ka raamatute transpordi vajadusel — tel. 231-2181.

A. Viirlaid märgib huvitava kokkusattumisena kirja ühelt noorelt soomlannalt 26. mail Tamperest, kes kirjutab:

„Olen mitmel korral mõelnud sellele, et igal aastal sureb nii siin Skandinaavias kui ka USA-s ja Kanadas vanu eestlasi, kellel ei ole perekonda või kelle lapsed või pärijad ei oska eesti keelt ega hinda seepärast mahajäänud eesti raamatukogusid. Need hävitatakse kui kasutu vana paber.

Milline suur mõtlematu rahvusliku varanduse raiskamine see küll on ajal, mil needsamad raamatud Eestis omavad piltlikult kulla väärtuse. Kujutlege kui kallid on need raamatud rahva vaimse varamuna tulevikus! Päästke iga vabas maailmas trükitud eestikeelne köide, et tulevased põlved ei heidaks teile ette mõtlematust!" Eks ütle need read ühelt noorelt hõimult meile palju.

R. A.

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

Mõistelise sõnaraamatu indeks trükkimisel

Andrus Saareste „Eesti keele mõistelise sõnaraamatu" (EKMS) indeks läks 28. aprillil 1978 ladumisele ja trükkimisele.

Indeks sisaldab EKMS-i vihikutes 1—22 käsitletud sõnad, prantsuse keele sõnade registri, kohanimede loetelu, teadaolevate keelejuhtide nimed, esinevate vanasõnade loendi, kasutatud kirjanduse nimistu ning tähele pandud vigade parandused.

Vastavalt trükikoja lubadustele peaks raamat ilmuma käesoleva aasta lõpuks, kuid toetudes varasematele kogemustele ei saa väljaandja antud tähtpäeva garanteerida.

Lähemat informatsiooni annab Uppsala Universitet, Finsk-ugriska institutionen, Att: J. Raag, Box 513, S-751 20 Uppsala — Sweden.

Portlandi noorte ansambel „Kaja" esinemas Eesti Majas. Vasakult: Liina Meriloo, Maie Kesküla, Linda Kesküla, Kristi Meriloo, Anne Kalmann, Helvi Kalmann ja Asta Kalmann. Foto — O. Haamer

PORTLANDI NOORTEANSAMBLI „KAJA" KONTSERT

Teisipäeval, 20. juuni õhtul toimus Eesti Majas eesti noorte ansambli „Kaja" kontsert, mida nautis saali täis kuulajaid. Lootes, et kuulajaskonna moodustavad enamuses noored, tuli pettuda, sest kahjuks oli noori napilt ja saali täitsid peamiselt vanema generatsiooni liikmed. Vist ei olnud pakutud kava küllalt „moodne".

Ansambli juht, Liina Merilo, tervitas kuulajaskonda, lubades pakkuda tuttavaid lauluviise nii eesti kui ka rahvusvaheliselt tuttavaks saanud viisidest.

Seitsmeliikmeline ansambel laulis klaveri ja vahel akordeoni ning kitarri saatel tosina laule rütmiliste liigutuste ja miimikaga lauludele kaasaelades. Riietuse vahetamine, samuti lauljate ümbergrupeerumine vastavalt laulude iseloomule, peletas monotoonsuse.

Peale veerandtunnilist vaheaega esitati mõned rahvusvaheliselt tuntud laulud mille järele Linda Kesküla ja Helvi ning Asta Kalmann laulsid Liina Merilo klaveri saatel „Meil aiaäärne tänavas". Kalle Merilo improvisatsioon rahvaviisidest andis lauljatele aega ümberriietumiseks pikkadesse valgetesse kleitidesse, mille varukatel eestimustrilised tikandused ja võõtatud mustrilise võõga. Riietus sobis eriti hästi järgneva laulupõimiku esitamiseks, mis koosnes enamikus meie põhilisse lauluvarasse kuuluvatest lauludest ja rahvaviisidest, lõpetades bravuurse „Meil merivood on vabad" mille teist salmi ka kuulajad kutsuti kaasa laulma.

T. E. Seltsi esimees, V. Poolsaar, kontserdi lõpul, tänas lauljaid ja andis üle. A. Veedla poolt valmistatud kingi Liina Merilo'le ja igale lauljale lilli.

„Kaja" hingeks, asutajaks ja juhiks on Liina Merilo, alustades grupi kaks aastat tagasi. Esimest korda esineti Portlandis. Soe vastuvõtt kuulajaskonna poolt tiivustas ringreisi ettevõtmist. Torontost siirdutakse Hartford'i (Conn.), sealt Lakewood'i (N. J.), siis Miami'sse ja Virgin Island'i kaudu Portlandi tagasi, kuhu kavatsetakse jõuda 7. juulil.

„Kaja" liikmeskonna moodustavad kolm perekonda: Liina, Kristi ja Kalle Merilo, Asta, Anne ja Helvi Kalmann ning Linda ja Maie Kesküla.

EESTI KULTUURIKROONIKAT

Tagasivaade 1977 aastal meenutamist väärinud tähtpäevadele ja sündmustele

270 aastat tagasi püüdis Rootsi kuningas Karl 12 teenistuses seisev krahv Nils Stromberg (1646—1723) suurte jõupingutuste ja temale omase sõjaväelise osavusega organiseerida Tartu piirkonnale kaitset Liivimaale tunginud Vene vägede vastu. See katse ebaõnnestus Rootsi vägede vähesuse, puuduliku varustuse ja toitlustamise tõttu. 1709 ta nimetati Liivimaa kindralkuberneriks. Riia linna kaitseks ta koondas 12-tuhandelise väeosa. Toidumoona puudus linna elanikele ja sõjaväelastele ja puhkenud katk, sundisid seda julget Rootsi väepäälikut 4. juulil 1710 venelastele kapituleerima. Riia langemine venelaste kätte tähendas viimsete lootuste purunemist, et eestlased ja lätlased võiksid pääseda neile võõra idavõimu alla sattumisest. Seda perioodi meile õnnetult lõppenud Põhjasõjast on käsitlenud A. Buchholtz oma uurimuses „Zur Geschichte der Belagerung und Kapitulation der Stadt Riga 1709—10". Tartu linna kohutavat traagikat venelaste kätte sattumisel käsitleb Fr. Bienemann „Die Katastrophe der Stadt Dorpat während des Nordischen Krieges" 1902.

☆

160 aastat tagasi 2. aprillil 1817 sündis Raikülas, Rapla kihelkonnas taluperemehe pojana Johann Thomasson. Andeka noorena ta õppis Tallinna kreiskoolis ja valmistas end ette kooliõpetaja kutsele Tartu seminaris. Oma kirjanduslikku huvi ja võimeid ta rakendas selleks, et oma algkooliõpetaja vaba aega pühendada rahvaraamatute tõlkimisele. 1841. a. ilmus tõlkena „Krahvi proua Jenowewa" ja 1844 a. „Irlanda ehk puhta ello wöit". Need olid sentimentaalse sisuga lihtsatele lugejatele määratud tõlked saksa keelest. „Irlanda" kujunes üheks populaarsemaks raamatuks. 1844 a. asus kooli õpetaja Johann Thomasson ametisse Venemaal ja tema edaspidisest elukäigust ja surma ajast puuduvad andmed. Tõenäoliselt jäi see oma rahva lugemisvara muredest huvitatud kooliõpetaja Venemaale. Eesti taludes loeti veel kaua aega tema hingeliigutavaid kristlik-eetilise sisuga populaarseid tõlkeraamatuid.

☆

100 aastat tagasi a. 1877 ilmus ühe haiglase tervisega neiult ühe eesti tütarlapse elulugu käsitlev algupärane jutt „Liina". Teos käsitles eesti tütarlapse vabanemist saksastumise mõjudest ja pühendumisest rahvuslikule meelsusele. Autoriks oli 20. juulil 1841 Pärnumaal sündinud Lilli Caroline Suburg, üks esimesi Eesti naisajakirjanikke. 1880 ta asutas Pärnu eestimeelse kooli tütarlastele. Viis aastat hiljem ta viis oma kooli Viljandisse. 90 aastat tagasi a. 1887 ta asutas Viljandis esimese Eesti naiste perekondliku ajakirja „Linda". Ta suri 8. veebruaril 1923 ja tema hauale Vändras asetati Eesti naisorganisatsioonide poolt mälestussammas.

☆

250 aastat tagasi a. 1727 ilmus Riias Lõuna-Eesti murdelise „Vastse Testamendi" uus väljaanne. Esimene tõlge kreeka keelest oli ilmunud a. 1686. Põhja-Eesti murdeline „Uus Testament" ilmus esmakordselt alles 1715 aastal. Käsikirju oli valminud juba varem. „Uue Testamendi" tõlkimisega tegelesid pagulasvaimulikud, kes olid põgenenud venelaste tapmiste ja põletamiste eest Tallinna linna kindlate müüride varju. Üks ilus exemplar sellest tõlketööst leidub Stokholmi Kuninglikus raamatukogus, kus ta on tuntud 1705 a. eestikeelse Uue Testamendi käsikirjana ja on saadaval uurimise otstarbeks. Teos on kirjutatud ilusa, selgesti loetava käekirjaga.

☆

70 aastat tagasi 13. juulil 1907 suri Väike Maarjas viljakas pedagoog ja kirjanik Jakob Tamm. Ta oli sündinud 25. aprillil 1861 Nöö kihelkonnas. Tema õpilaste hulka kuulus ka meie rahva suurimaid kirjanikke A. H. Tammsaare, kelle 100 a. sünnipäeva meie 1978 a. tähistame. Jakob Tamme kirjanduslik looming teostus eepiliste ja lüüriliste luuletustena. Ta oli ka viljakas tõlkijana, tõlkides vene ja saksa klassikalist luulet. Väärib märkimist, et J. Tamme elulugu leidub Itaalia suures Entsüklopeedias, Tammsaare oma aga puudub.

☆

70 aastat tagasi 22. juulil 1907 suri Kaarma kihelkonnas mees, keda rahvasuu kutsus „Saaremaa prohvetiks". Tema kodanlik nimi oli Sander Toom. Ta oli sündinud 8. septembril 1823 Kaarmal. Ta oli juba poisikesena hakanud uurima Piiblit. Oma elukutselt ta oli kangur. Oma otsese töö kõrval ta tegutses rahvapärase jutustajana, pidades usukoosolekuid kirikute läheduses. Ta kõneles palju viimsepäeva tulemisest ja kutsus inimesi meeleparandamisele ja usule. Oma kõnedes ta arvustas ägedalt ka mõisnikke, pastoreid ja ametimehi.

☆

70 aastat tagasi a. 1917 lõpetas Tartu Ülikooli matemaatika alal 1. oktoobril 1885 Valgamaal, Helme kihelkonnas sündinud Konstantin Edmund Treffner. Ta õppis Hugo Treffneri eragümnaasiumis. 1917 a. ta valiti H. Treffneri gümnaasiumi juhatajaks. Tuhanded eesti noored, kellest paljud hiljem siirdusid pärast ülikooli lõpetamist oma rahva elus juhtivatele kohtadele, õppisid Konstatin Treffneri poolt juhitud nimekas õppeasutuses, mis oli Eesti Vabariigi ajal üks suuremaid Eestis.

☆

60 aastat tagasi sügisel 1917 vangistati eesti kommunistide poolt meie rahvusliku elu ja võitluse juhtivamaid tegelasi Jaan Tõnisson. Ta oli juunis 1917 valitud Tartu maakonna esindajaks Eesti Maapäeval, mis aga 15. novembril 1917 kommunistide survel pidi oma tegevuse lõpetama. Jaan Tõnisson vangistati kommunistide juhi V. Kingisepa korraldusel ja viidi Tallinna. Tal õnnestus saada vabaks tingimusel et ta otsekohe maalt lahkub. Jaan Tonisson siirduski Stokholmi ja jatkas oma tööd Eesti Maapäeva esindajana Skandinaavia riikides ja otsides ühendust liitriikide esindajatega.

☆

80 aastat tagasi 1. detsembril 1897 suri Valgas 43 aasta vanuses andekas ja eestimeelne kirikuõpetaja ja koolikirjanik Paul Undritz, sündinud 3. jaanuaril 1854 Tartumaal. Üliõpilasena võttis aktiivselt osa rahvuslikust tööst, mida ta jatkas ka Valga koguduse hingekarjasena.

☆

100 aastat tagasi 29. aprillil 1877 sündis Virumaal Jakob Westholm, pärastise Tallinna gümnaasiumi kooli direktor. Kool alustas eragümnaasiumina tegevust a. 1914. Tartus töötava H. Treffneri gümnaasiumi kõrval oli tema kool üks nimekamaid. Kõrgesti hinnatud pedagoogilise tegevuse kõrval pühendas Jakob Westholm oma võimeid ka rahvuslikpoliitilisele alale Riigikogu liikmena.

Õp. Rudolf Kiviranna

„Juutide kuningas Tallinnas"

„Juutide kuningas oma jüngritega Eestis! Mida arvasid sellest meie esivanemad ja rahvaluule sangar Kalevipoeg — ning mida arvame meie ise?" Nende ridadega tutvustab kirjastus „Maarjamaa" oma viimast mis äsja ilmus trükist New Yorgis teost „Juutide kuningas Tallinnas", (100 lehekülge, 10 vinjetti autorilt). Autoriks on Aarand Roos, endine rootsi-eestlane ja praegune Ameerika Hääle eestikeelsete saadete kaastööline Washingtonis.

A. Roos on meie pagulaskirjanikest noorim, kuid on sellegipoolest jõudnud juba oma kuuenda teoseni — suurem osa neist on eestiainelised. „Lehmatapjas" parodeeris ta kriminaalromaani, „Tallermaas" uperpallitas assotsiatsioonidega, luuletuskogu „Oma koli, oma voli" mängis ta sõnadega, novellikogus „Esto-Atlantis" otsis ta eestlust ajas ja ruumis ning teoses „Jumalaga, Kars ja Erzurum" tutvustas Türgi eestlaste ajalugu.

Oma kuuendas oopuses on ta siirdunud usulistele teemadele, kuid käib siiski eestluse radasid, arutades, mis oleks juhtunud, kui Läänemere kallastele oleks omal ajal ristirüütlite asemel saabunud „Juutide kuningas". Kristlikke mõttekäike arendas ta juba oma luuletuskogus, kust muide pärineb nending, et Jumala sõna on „igas olus ilus ajas elus". Äsja ilmunud teosest selgub, et Roos näeb oma missioonina „esineda kristlasena rahvusliste keskel" ja osutada, et eestlastel on tõesti es- ja juutide kuningana ning et kontakt temaga rikastab eestlast ka eestlasena.

Kalev Estienne Seenior-eliit rühma tüdrukud esinesid „Granite Club'is". Ees, vasakult: Susan Mihkelson, Doren Chung, Heli Kivilaht Dakin, Cathy McDonald, Eha Kuutan, taga seisavad: juht Evelyn Koop, Tiina Tralman, Karin Viinamäe, Tiina Luik, Anne Kungla, Kim Tahk-Milligan.

Foto — Elna Kungla

EESTI TÜDRUKUD ESINESID „GRANITE CLUB'IS"

Kalev Estienne eliitrühmale sai eriline tunnustus osaks, neid oli palutud esinema „Granite Club'i" Presidendi Ballil neljapäeval, 22. juunil. See suurpidu esinduslikus klubis toimub kord aastas.

Tüdrukud olid Kaug-Ida reisi väsimused välja puhanud ja suure põnevusega ootasid esinemist ja võimalust näha seda suurt ja kuulsat Kanada klubi seespoolt. Momendil on klubi liikmete arv 9000—10.000 vahel ja suuremaks seda ei lasta kasvada. Et liikmeks saada, peab kolm vanemat klubi liiget soovitama ja vastuvõtu otsuse langetab juhatus kinnisel hääletusel. Iga-aastane uute liikmete arv on väga piiratud, et tagada küllaldaselt ruumi ja tegevust liikmeskonnale. Väga suure osa liikmeskonnast moodustavad suuräride ja tööstuste kõrgemad juhid.

„Granite Club'i" on Põhja-Ameerika mandri suurim perekondlik klubi ja vastavalt sellele on ka väga mitmekülgne programm. Suur tähelepanu on pööratud spordile ja meelelahutusele. „Granite Club'i" rajati 102 aastat tagasi, tegeleti „curlinguga", mis on praegugi veel väga populaarne talisport. „Granite Club'i" hokimeeskond on võitnud kuldmedali rahvusvahelistel võistlustel. Maailmameister ilu-uisutamises Barbara Ann Scott oma harjutused tegi klubis.

„Granite Club'i" asub Don Mills'is, 2350 Bayview Ave., looduslikult väga ilusas kohas. Varutud on väga suured alad, et säilitada täielikku privaatsust ja head vahekorda naabritega. Murud, ilupuud ja lillepeenrad on eeskujulikumas korras.

(Järg lk. 8)

„DÜÜNA KOTKAD" TÄHISTASID VÕNNU VÕITU

Möödunud neljapäeval toimus Läti sõjameeste Daugavas Vanagi (Düüna Kotkad) majas 125 Broadview Ave. Võnnu lahingu mälestuspäev. Sellest võttis osa Toronto Võitlejate Ühingu esindus lipuga, eesotsas esimehe K. Toriga. Läti sõjamehed austasid eriti major B. Leemani, kes omab Läti Karutapjate ordu aumärgi, mis on Läti Vabadusristiks ja lätlastel on selle kõrge aumärgi saajaid Torontos ainult veel kaks meest, keda ka austati. Selle päeva tulipunktiks kujunes läti majori Alberts Ameriksi ettekanne milles tõsteti esile eestlaste suuri teeneid Lätimaa vabastamisel kommunistidest ja Bermont ja Von d. Goltzi Landeswehri purustamisel Võnnu all 21. juunil 1919. a.

Major A. Ameriks on Läti sõjaakadeemia lõpetanud läti ohvitser, kes Vabadussõja ajal oli sõjakooli kadett ja kuulus Läti Volmari rügementi. Ta jutustas oma isiklikkude mälestuste järele, kuidas õieti toimus Läti armee, mille komandööriks sai kolonel Balodis, organiseerimine. Tol ajal opereerisid Läti pinnal kommunistlikud Läti kütid ja liitlased toetasid saksa palgasõdureid, kes võitlesid peamiselt Bermonti ja Von d. Goltzi juhatusel. Liitlaste, eriti prantslaste eesmärgiks olid Venemaal võimule upitada valgete valitsast ja moodustada koos Baltimaadega ühte suurt imperialistlikku Venemaad uue tsaari juhtimisel, sest Vene tsaari kandidaate ja Vene trooni õiglusjärglasi oli Pariisis mitu. Tähtsam neist oli Kirilli nimeline Romanov. Eesti riigijuhtide eesmärk oli iseseisev Eesti ja iseseisev Läti riik. Liitlased toetasd meid ainult, et aitaksime uut jagamatut Venemaad üles ehitada ja taastada.

Major Alberts seletas kuidas Balti mere kaldal Ruhja linn käis 1919 aasta talvel käest kätte. Ta kohtas seal lahinguväljal esmakordselt kol. lin. A. Tomanderi, keda ka austati pidustusel, kes noore ohvitserina juhtis ühte II pataljoni kompaniid. Referent seletas, et seal tekkis esimene idee luua läti rahvuslikku sõjaväge. Selleks saadeti ettepanek kindral Laidonerile, kes oli ideest vaimustatud ja nii loodi Läti Võnnu rügement, Volmari rügement ja Läti rahvuslik sõjavägi, mille esimesed rügemendid relvastati E. V. sõjaväe poolt. Võnnu rügement mängiski Võnnu lahingus tähtsat osa Läti poolel. Major A. Ameriks tõstis esile ka ajaloolist ja ühte heroilisemat Vabadussõja sõjaretke Võru alt Düüna kallastele Kreutzburgini. Seal ta kohtas esmakordselt ühte selle rekke löögimeest kangelasliku I Ratsarügemendi I eskadroni ülemat major B. Leemani, kellega ta võitles Mõniste mõisa all Eesti pinnal ja mitmes paikkonnas Lätimaal üheskoos ühise vaenlase, enne kommunistide ja siis Landeswehri vastu Võnnu all.

Ta jutustas, kuidas ta oli 1919. a. oktoobris Riias Daugava (Düüna) sillal vahtkonna ülemaks ja imestas Eesti soomusrongi võimsust, mis oli kutsutud lätlastele appi, sest neil oli tekkinud jälle raskusi oma liitlastega. Soomusrong, mille ülemaks oli Jaan Lepp senior omas mitu vägevat ja pika toruga kahurit, mis oli suunatud läti rahvusvägede vaenlaste peakorterile.

Ta seletas ka läti keeles, mis juhtus Võnnu lahingus. Lätlaste lugu on pikk ja keeruline, kuid ta tõstis korduvalt esile kindral Laidoneri ultimaatumit Landeswehrile, kus keelati Landeswehril põhjapoole Võnnu linna rajoonist tulemast, mida Landeswehr ignoreeris. Sellest tekkis mitu kokkupõrget. Teatavasti oli ka Landeswehri eesmärk Läti kommunistidest vabastamine, kuid selle eest pidid vabastajad saama Lätist maad ja muid hüvitusi. See oli Läti rahvuslike huvide vastu.

Kindral Laidoneri ultimaatumi ignoreerimine oli tingitud Landeswehri juhtide ülbusest ja sõjaliselt seisukohalt nonsensist. Landeswehril oli ca 3000 meest Võnnu all eesliinil ja samapalju reservis. E. V. oli siis oma 700-ja aastases ajaloos sõjaliselt kõige võimsam, sest tal oli ca 80.000 treenitud meest tegevas väes ja kaitseliiduga kokku 100.000 meest relvade all. Sellest oli tingitud ka Landeswehri hävitav lüüasaamine ainult 24 tundi kestnud Võnnu hävituslahingus 21. juunil 1919. a.

Võnnu lahingu kangelaseks peetakse kindral Ernst Põdder'it hüüdnimega Õkva, sest ta kasutas seda sõna liiga tihti, et meie õkva lööme oma vaenlast jne. Kuid Võnnu võidu geeniuseks peetakse kindral E. Põdderi operatiivstaabi ülemat, tol ajal major N. Reeki. Võnnu lahing võideti N. Reegi sõjaplaani järele, mis seisis selles, et ülbet ja üleolevat Landeswehri tuleb lasta tulla Raudteel Valgast Riiga ca 20 kilomeetrit on Volmar ja seal sama kaugel Võnnu Kotti, Läti keeles Cesis. Vaenlane asus Võnnus ja tema eesmärgiks oli liikuda ringi tehes maanteed Ronneburgi kaudu Valka. See maantee asus Volmarist 2 km põhjapool, siis Loode pooljaam, mõisa ja kõrtsi hooned. N. Reegi plaan oli, et Landeswehril tuleb lasta tulla kotti, millise koti põhi pidi asetsema selle kõrtsi juures pahemal 3-da rügemendi lõigus, millise rügemendi ülemaks oli pärastine kindral Jaan Kruus.

Ronneburgi mäe jalal on maantee, aga sellest paremal mitme kilomeetri laiune heinamaa. Meie ei takistanud vaenlase liikumist maanteel, kuid kui koti suu oli kinni, ja märkab oma täbarat olukorda ning pöördub tagasi, siis algab hävitav tuli tema hävitamiseks. Selles sõjaplaanis oli palju nõrku kohti ja kindral E. Põdder oli sellele vastu ning sõjakirjasaatja Joh. Viik jutustab, kuidas ta kuulis nõupidamisel Valgas N. Reegi kõva häält: „Sõda on risk ja meie peame selle riski võtma". E. Põdder vanema juhina ei tahtnud mingit riski.

Landeswehri hävitamiseks saatis ülemjuhataja tulle Eesti ja Vabadussõja kõige paremad löögiüksused kõige vapramate meeste ja juhtidega. A. Ameriks nimetas alaliselt Kuperjanoni partisane kol. J. Unti juhtimisel, Kalevlaste malevat, mille rindejuhiks oli O. Tief, kahte soomusrongi, mille ühe juhiks oli kol. Jaan Lepp, kolmandat rügementi, sest lahing toimus J. Kruusi rügemendi lõigus. Landeswehril oli eesliinil 3000 meest ja Eestil samapalju ning samad arvud reservis. Landeswehr kaotas Võnnu lahingus poole omast koosseisust.

Kuid ka eestlaste kaotused Vabadussõja mõõtmeis olid tohutu suured. Eesti rahvavägi kaotas Võnnu lahingus 7 oma paremat ohvitseri ja 103 meest surnutena ning ligi 300 haavatut. Seega koguni 400 meest langes rivist välja.

Landeswehrile ei antud mahti enam uuesti vastupanuks koguneda ja teda jälitati Riiani välja, kus liitlased korraldasid vaherahu. Kuid ajaloolise Võnnu lahingu sõjaseiklus kestis vaid 24 tundi. Landeswehr kaotas oma närvid ja algas paanilist taganemist, mis sai talle otsustavaks.

Seekord toimus Võnnu lahingu 59. aastapäev ja päris juubel tuleb järgmisel aastal, milleks kutsuti eesti võitlejaid osa võtma. Selleks, et mineviku võitlusteest saada õpiseid ja indu ühisteks võitluseks meie praeguse kodumaade orjastaja Vene kommunismi vastu. Mälestuspäeval oli haarav muusikaline eeskava, kus esines Daugavas Vanagi sõdurikoor ja rida soliste.

Eesti tüdrukud . . .

(Algus lk. 7)

Meie tüdrukutele ja juhtidele sai väga sõbralik vastuvõtt osaks. Enne esinemist näidati ja tutvustati klubit kõigis tema erialades. Ei ole ala, millele ei ole mõeldud — kultuurist, kunstist spordini. Ruumid on rajatud isegi lasteaia vanustele. Täiskasvanutele on suur võimla rikkaliku varustusega, suur olümpiamõõtudes ujula, saunad, tennisväljakud, sisejääväljak — jääpinna suurus võrdne Maple Leaf Garden'ile iluuisutamiseks, Hoki mänguks, keeglimängu ruum, palju saale erinevates suurustes klubi ja perekondlikuks kokkutulekuteks. Suur on konverentsi ruumide hulk kõige moodsamate vahenditega. Koridoride ja saalide seinad on kaetud kuulsate maalidega. Kööga suurust võib piltlikult võrrelda „Union Station'iga".

Eesti ehitajad on andnud tähelepandava osa „Granite Club'i" laiendustöödele. Momendil töötab klubis 8 eestlast, kõik vastutavatel kohtadel. Mõni neist on juba seal töötanud üle 26 aasta. Arvestades klubi soovi, ei saa meie nimesid ega „Granite Club'i" andmeid arvudes üksikasjaliselt avaldada.

Presidendi Balliks olid koridorid ja saalid kaunistatud suurte lillekorvide ja küüaldega. Peaosa lillede kogust moodustasid pojengid. Daamid olid pikkades kleitides — moemajade viimased uudised, mehed kandsid tumedat peorlietust. Meeleolu oli ülimalt pidulik. See kõik nagu kandis ja tiivustas meie tüdrukute esinemist. Tüdrukud andsid oma parima, mis täieliku tunnustuse leidis vaatajaskonnalt. Esinemist kviteeriti väga pika aplausiga.

☆

Kaug-Ida reis tõi eliitrühmale suured majanduslikud kohustused, kuna riiklikku toetust ei laekunud, kuigi esindati Kanadat. Esialgse sissemaksu sõidukulude katteks $9000.— teenisid tüdrukud esinemiste või teiste üritustega. Terve reisi sõidukulud ulatasid $25.000, millele lisandusid elamiskulud $800 tüdrukult. Tasuda olevad sõidukulud ulatuvad veel $1000 tüdrukult. Võimlejad esinevad väsimatult, et aegamööda arveid tasuda.

Timminsis esineti 24. juunil. Vastu oli võetud kutsed esinemiseks kaks korda päevas Toronto Raekoja ees 27. juunil, „Ontario Places" ja „Hockey Hall of Fame" 1. juulil ning itaallaste „suurväljasõidul" Toronto saarel 2. juulil.

elna

New Yorgis Eesti, Läti ja Leedu küüditatude mälestuseks korraldatud Balti aktusel Flushing Pargis „Leedu Risti" juures osa sündmuse kaasa teinud kaasmaalasi rahvuslippudega. Ees keskel N.Y.E. Vabadussõjalaste Ühingu uus esimees E. Lipping, kes aktusel — kus ühtlasi nõuti iseseisvust ja vabadust Balti riikidele, esines ka eestlastepoolse sõnavõtuga.

Ühendriikidest

BALTI ESINDAJAD KOHTUSID CARTERIGA

President J. Carter kohtus Valges Majas USA Balti rahvusgruppide esindajatega, et nendega isiklikult tutvuneda ja vestelda. President, kes viibis kohal lühemat aega, laskis ennast ka koos Balti esindajatega pildistada. Sellel vastuvõtul oli aga viimastega poliitiliste läbirääkimiste arendajaks valitsuse poolselt asepresident Walter Mondale, kellega Valge Maja Roosevelti Ruumis oli kaasas ka grupp asepresidendi ametnikke.

Arvatavasti sai vastuvõtt teoks presidendile Balti rahvusgruppidest avaldatud vastava soovi põhjal. Eestlaste osas Rahvuskomitee uus esimees J. Simonson avaldas näit. k.a. algul sellekohast soovi. Idaranniku leedulased olid teostanud jatkuvat nõudlust selles osas ja nemad kujundasid ka delegatsioonis juhtiva positsiooni, olles esindatud kõige arvukamalt. Kuna Rahvuskomitee esimees ametalaselt ei saanud kohale sõita, asendas teda Rahvuskomitee aseesimees Mäido Kari, kes teatavasti on praegu ka Ühendatud Balti Ameerika Komitee roteerivaks esimeheks Washingtonis.

Algul kõneldi pikemalt inimõiguste küsimuses. M. Kari ütles oma sõnavõtus, et Helsingi konverentsist Balti päritoluga ameeriklased positiivset ei näinud, ent siiski toimunu põhjustas dissidentide liikumise elavnemist. Belgradi konverents valmistas suure pettumuse, Madriidi jaoks tuleks varakumalt arendada eeltöid. On tarvilik, et ettevalmistavas komisjonis ja USA delegatsioonis oleks vähemalt üks kvalifitseeritud etniline ameeriklane, soovitavalt Balti grupist. Asepresident Mondale leidis viimase soovi läbiviidava olevat ja lubas koostada administratsioonile memorandumi Madriidi konverentsi asjas. Ta rõhutas, et inimõiguste kaitse on ja jääb USA poliitika üheks põhialuseks.

Asepresidenti informeeriti põhjalikult ka Moskvast Balti riikides arendatud rahvusmõrvadest ja venestamisest. Mondale vastas, et USA senat ei ole seni ratifitseerinud genotsiidivastast rahvusvahelist lepingut aga USA püüab teha kõikvõimaliku ka rahvusmõrva takistamiseks. W. Mondale tähelepanu juhiti ka sellele, et USA välisministeerium peaks lõdvendama senist korda — mille alusel ta Eesti, Läti ja Leedu diplomaatilises- ja konsulaarteenistuses aktsepteerib üksnes isikuid, kes on olnud selles juba nende maade vabaduse päevil. Selles olukorras ei ole varsti enam inimesi nende ametikohtade täitmiseks. Tuleks võimaldada ka nooremate rakendamist. Vastuvõtust andis Ameerika Hääl saate ka okupeeritud Balti rahvastele.

New Yorgi piirkonnas oli suuremaks ürituseks Baltikumist 1941. a. Siberi hävituslaagreisse küüditatud 70-tuhande eestlase, lätlase ja leedulase mälestamiseks Queensi linnaosas, end. maailmanäituse asukohas olevas pargis korraldatud aktus. See toimus n.n. Leedu Risti juures, kuhu oli kogunenud umbes kakssada isikut. Peakõnelejaks oli kohalik Leedu peakonsul A. Simutis, kes ütles, et neid kuritöösid — mida Moskva on sooritanud okupeeritud Balti rahvaste kallal, ei unusta eestlased, lätlased ja leedulased mitte iialgi. Temale järgnes rida teisi lühikesi sõnavõtjaid, eestlastest esines N.Y.E. Vabadussõjalaste Ühingu esimees E. Lipping. Ühingu liikmed olid väljas viie rahvuslipuga ja nende veerandsajane pere oli ka ainuke eestlaste poolselt. Kaastegev oli üks leedu koor ja ukrainlaste muusikaline külalisansambel solistiga. Ameeriklasi esindasid kolm isikut New Yorgi osariigi parlamendist ja linnanõukogu esindajad. Leedu Rist püstitati mainitud parki umbes 10 a. tagasi, kus igal suvel on toimunud mälestusteenistused, enamalt leedu ja läti ringkondade osavõtul. Vahepeal on Leedu Risti ka rüüstatud, kus kangutati lahti ja viidi ära üle saja naela raskune pronksplaat pühendustekstiga, võimalik, et rahaks tegemiseks rüüstajate poolt. Samal pühapäeval mälestati küüditatuid ka eesti kogudust teenistusil.

Samal nädalalõpul kujunes aga propagandaliselt mõjuvamaks TV jaamast nr. 5 saade Balti riikidest, kus tuntud kommentaator dr. M. Abend üsna põhjalikult paljastas Nõukogude terrorit okupeeritud Balti riikides toimunud küüditamiste ja muu läbi. Laupäevase aja tõttu jälgisid seda saadet suured rahvahulgad.

☆

Ühenduses Briti kuninganna Elizabethi II sünnipäevaga korraldas Briti saadik Washingtonis Peter Jay saatkonna aias vastuvõtu diplomaatilisele korpusele. Kohal viibisid ka E. V. esindaja E. Jaakson, Läti ja Leedu saatkonna asjadeajajad.

Tiiu Leegi edu USA-s

„Toronto Star'i" laupäevases numbris toodi ära eestlasest filminäitleja Tiiu Leeki pilt Kaliforniast, kus ta praegu asub. Märgiti, et Tiiu Leek kaotas oma kehakaalust, loobus suitsetamisest ja abiellus. Lehes kiideti Tiiu Leeki edu Hollywoodis. Talle ennustatakse suurt edu.

Meeskoori juhatus jagas ameteid

Toronto Eesti Meeskoori juhatus 1978/79 a.: Esimees August Raag, abiesimees Ragnar Pohlak, kirjatoimetaja Edgar Tiilen, abikirjatoimetaja Urmas Migur, kassapidaja Sven Rass, abikassapidaja Rudolf Lall, varahoidja Richard Pulk. Juhatusse kuuluvad ka koorijuhid Harri Toi ja Asta Ballstadt ning koorivanem Alver Rõika.

SEEDRIORU EESTLUSE TEENISTUSES

Suvihari 1978 teokssaamisel laupäeval, 1. juulil on põhjust heita põgus pilk Seedrioru ajalukku.

Seedrioru sünnipäevaks on 5. juuni 1955. Sel päeval jõudis grupp nelja Lõuna-Ontario linna eesti seltside esindajaid, pärast mitu kuud kestnud „luurekäike" mujal, Grand River'i kaldal asuvasse mahajäänud farmi, millel polnud õiget nime ega kindlat peremeest. Võlutud looduse ilust ja maastiku omapärast peeti samas „välkkoosolek" ja otsustati osta see 62-aakriline farm ja asutada sinna nelja linna eestlaste koostöös permanentne suvekodu eesti noortele. Maa vormiliseks omanikuks sai sihtasutis Lõuna-Ontario Eestlaste Suvekodu, mille statuudile kirjutasid alla asutajate liikmetena dr. Endel Arro (Hamilton), Arnold Voltre (Kitchener), Harry Pärkma (London) ja dr. Voldemar Tammemägi (St. Catharines).

SEEDRIORU sai oma üldtuntud nime juba varakevadel 1956. Vaderiks oli tolleaegne juhatus, kes valis nime selle järgi mis silm nägi . . . Et välja ehitada noorte suvekodu, tuli leida tuluallikaid. Langes julge otsus: korraldada juba 1956 a. suvel Eesti Laulupäev Kanadas. Üritus õnnestus, ka majanduslikult. Laulupäevi, üha suureneva lauljate pere ja paisuva kuulajaskonnaga, peeti veel aastail 1958, 1962 ja 1966. Ka 10. Eesti Meeslaulupäeva Põhja-Ameerikas peeti Seedriorul (1974 a.).

Vabaõhu teatrietendusi on Seedriorul pakutud 11 korda. Eesti Rahvusteatrit ja Seedrioru vabaõhuteatrit sujuvas koostöös ja siiras sõpruses siduvale „liidule" pandi alus aastal 1960. Vabaõhuetenduste sarjas nägi rambivalgust esimesena Henrik Visnapuu „Maa vabaduse eest". Nüüd on sellele lisandunud järgmist kümme: Aino Kallase „Hundimõrsja" (1961); William Shakespeare'i „Hamlet" (1963); August Mälgu „Kadunud päike" (1964); Albert Kivika „Nimed marmortahvlil" (1968); T. Pakkala „Parvepoisid" (1969); Eesti Rahvusteatri 25 a. juubelihooaja finaalina „Jüriöö" (1971), mille E. Bornhöhe „Tasuja" ainetel kirja pani ja lavastas Ain Söödor; H. Raudsepa „Mikumärdi" (1972); A. Kitzbergi „Libahunt" (1973); Enn Vaiguri „Kraavihallid" (1975) ja A. Kitzbergi „Neetud talu" (1977). Vahepealsed aastad on Suvihari kava pakkunud esijoones meie noored — rahvatantsijad mitmest kandist, „Kalevi" j.t. naisvõimlejad, „Vikerlased" jt.

Omaette ilus peatükk Seedrioru ajaloos on 1959 a. Põhja-Ameerika mandri eestlaste ühispanusel ehitatud mälestussammas, mis pühendatud kõigi Eesti vabaduse eest langenuile mälestuseks.

Seedrioru noorte suvekodu avati esmakordselt 1956 a., nüüdsega võrreldes üsna primitiivsetes oludes, kuid seda suurema entusiasmiga. Kasvandikke eesti perekondadest Kanadast ja Põhja-Ameerika Ühendriikidest on 22 aasta jooksul olnud üle 2000. Pühapäeval, 9. juulil avatakse noortekodu 23. hooajaks.

Kuigi Seedrioru asutajail jatkus puhuti hulljulgust Seedrioru väljakuse ja seal peetud suurürituste kavandamisel ja realiseerimisel, ei võinuks neist keegi uneski näha seda hoogsat ja mitmepalgelist arengut, mis põlvib kinninaelutamist väärika peatükina eestluse kultuuri ajaloos.

Seedrioru meenutab meile Tallinna ja Ülemiste vanakese legendi. Vana vetevaim küsis igal aastal linnavalvurilt „kas ometi ei saa see Tallinn kord valmis?", et seda siis Ülemiste järve vete vallandamisega uputada . . .

Seedriorut ähvardab samuti isemoodi vetevaim ja nagu selle kiuste on Seedrioru võtnud omale juhtmõtteks: Seedrioru ei tohi kunagi valmis saada!"

HP

SKAUTIDE JA GAIDIDE SPORDIPÄEV JÕEKÄÄRUL

17. juunil toimusid skautide ja gaidide malevate ühised kergejõustikuvõistlused Jõekäärul kokku 74 võistleja osavõtuga. Skautide klassides esines 47 ning gaidide klassides 27 noort. Üksustest olid esindatud Rajaleidjad (15), Põhjala Tütred (12), Toronto Kalev (22) ja Lembitu Malev (23). Kaks kõige nooremat poissi olid veel väljaspool üksusi. Ilm oli päikesepaisteline, vahelduva tuulega, ja jooksurajad olid tänavu eriti heas korras.

Eriauhindadeks olid gaidmaleva klassides rändkarikad kõige paremale hellakesele ja gaidile. Neid võitsid hellakene Kadri Sepp (RL) ja gaid Linda Järve (RL). Parimaks hunduks tänavu osutus Hillar Sõrra (K) ning parimaks skaudiks Robert Sermat (L). Viimases klassis saavutasid aga ka Martin Toomes (L) ning Hillar Heine (K) eriti häid tulemusi ja nendele avaldati kiitust. Gaidide võistlustel saavutasid kõige rohkem üldpunkte Juta Metsala (P. T. ja Linda Järve (RL).

TULEMUSED:

Skautmalev: 6—7 a.: 1) Miky Saarna (L), 58. 2) Alarik Nurm (L), 38. 3) Paul Broughton (L), 30. 4) Marcus Tamm (L), 28.

8—9 a.: 1) Hillar Sõrra (K) 60. 2) Erik Naar (K) 35. 3) Andrus Küng (L), 23: 4) Margus Kask — L, 19. 5) Kenny Ahlberg, — K, 18. 6) Andres Nurm — L, 10. 7) Peeter Roose — K, 3. 8) Taavo Rooneem — K, 2. 9) jagasid Veikko Karhunen — K ja Kalju Kask — L.

10—11 a.: 1) Erik Tallmeister — L, 55. 2) Peeter Sõrra — K, 47. 3) Toivo Lainevool — K, 30. 4) Karl Konze — L, 20. 5) Paul Pint — K, 15. 6) Tarmo Soots — L, 5. 7) Erik Valter — L, 2. 8) Ronnie Saarna — K, 1. 9) jagasid Aldrek Meipoom — L, Raimo Karhunen — K, Alex Sepp — L, ja Erik Homberg — L.

12—13 a.: 1) Robert Sermat (L) 65. 2) Toomas Loite — K, 32. Osades alades võistlesid kaasa Indrek Esken — K ja Rein Taul — K.

14—15 a.: 1) Martin Toomes — L, 55. 2) Hillar Heine — K, 48. 3) Raavo Lainevool — K, 17. 4) Paul Kängsepp — L, 14. 5) jagasid Allan Mägi — L, Ivar Luksep — L, ja Ilmar Kütt — K.

16—17 a.: 1) Rob Saarna — K, 49. 2) Robert Kivi — L, 47. 3) Tarmo Holland — K, 36. 4) Allan Ulp — K.

18—19 a.: 1) Indrek Järve — L, 55. 2) Robert Vessmann — L, 50.

20—39 a.: 1) Jaak Järve — L.

40—49 a.: 1) Jaan Roos — L, 60. 2) Viktor Vessmann — L, 45.

Gaidmalev: 6—7 a.: 1) Monika Roose — PT, 55. 2) Laura Randmaa — R, 44, 3) Ellen Silm — PT, 34.

8—9 a.: 1) Kadri Sepp — R, 38. 2) Pia Metsala — PT, 37. 3) Ingrid Kängsepp — R, 29. 4) Ingrid Silm — PT, 18. 5) Lisa Kald — R, 16. 6) Karina Tamm — R, 14. 7) Tiina Randmaa — R, 11. 8) Liisa Soots — R, 6. 9) Erika Meipoom — R, 5.

10—11 a.: 1) Lisa Vähi — R, 60. 2) Kristi Lüdig, — R, 44. 3) Ingrid Jürman — PT, 21. 4) Mari-Ann Kängsepp — R, 20. 5) Karin Jürman — PT, 18. 6) Rutt Küng — PT, 8.

12—13 a.: 1) Juta Metsala — PT, 65. 2) Monika Pint — PT, 35.

14—15 a.: 1) Linda Järve — R, 65. 2) Tiina Tigane — R, 31. Osaliselt võtsid osa Linda Laikve ja Heidi Laikve — PT.

16—17 a.: 1) Tiina Järve — R, 55. 2) Kristina Meipoom — PT, 50.

18—19 a.: 1) Eva Tigane — R.

Lahtise erivõistlusena toimus 3000 m. jooks Toronto Eesti Suusaklubi rändkarikale. Selle võitis teist aastat järgimööda Allan Mägi ajaga 11:45.0. Tulemused olid: J. Roos 10:57.1, A. Mägi 11:45.0, T. Lainevool 13:51.4, K. Konze 14:54.6, J. Järve 14:56.7, R. Sermat 15:20.0, Erik Tallmeister 15:25.2, A. Küng 15:25.4, V. Vessmann 15:33.1, P. Sõrra 18:00.00, K. Ahlberg 18:30.2.

Rändkarikas 1200 m käimises hundudele, väljapandud Erik Purje kindlustusbüroolt võitis Toivo Lainevool, kes sai ette enamusest palju suurematest konkurentidest.

Tänavuaastastel võistlustel oli kettaheide asendatud 200 m või 400 m jooksuga igas klassis. Kuna aga kohal oli hiljuti kroonitud Ontario koolinoorte kettaheitemeister omas klassis, Martin Toomes, toimus võistluste lõpul lahtine erivõistlus, kus leidus võimalus jõudu proovida Martiniga. Kuigi täpsed tulemused ei ole trükkiminemisel saadaval, ei õnnestunud kellegil meistri üle võita.

Poolemiljardiline autotööstus lahkub

Ford otsustas oma poolemiljardilise autotööstuse Windsorist üle viia USA-sse, sest tööliste palgad, kitsendused välisettevõtetele P. E. Trudeau valitsuse poolt Kanadas teevad edasitöötamise võimatuks.

Autotööstuse säilitamine oleks võimalik ainult suurte liiduvalitsuse ja provintsivalitsuse juurdemaksudega. Ongi lubatud ettevõttele provintsivalitsuse poolt 75 miljonilist toetust, kuid Ford ei pea seda küllaldaseks ja liiduvalitsus keeldus seda summat omapoolsete toetustega suurendama. Seega kaotavad mitutuhat töölist omad töökohad. Üheks tootmiskulude suurenemise põhjuseks on asjaolu, et liberaalide valitsus tõstab kogu aeg õli hinda, et soodustada välismaiseid õliettevõtteid, mis teeb elu ja ka tootmise palju kallimaks, kui USA-s, kus õli on odavam ja õlitarvidus soema kliima tõttu väiksem.

RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MEIST JÄÄDAVALT MEIE KALLIS

TEKLA VAHTRIK

neiuna Vinogradov
sündinud 16. veebruaril 1922 Tallinnas
surnud 26. juunil 1978 Montrealis

leinavad kurbuses

abikaasa UNO
õed ANNA REBANE
LYDIA ARRO
KSENIA RUNGI
perekondadega

ARMAST SÕPRA

TEKLA VAHTRIK'UT

mälestavad kurbuses

REET ja RALF KALL perega
BARBARA ja ARMAS MAISTE perega
VAIGE ja ARVO NIITENBERG perega
ELLA ja ANTS SIMM
ANNE ja JAAN KIIS
SANNU MÖLDER perekonnaga

ARMAST SÕPRA

TEKLA VAHTRIK'UT

mälestavad sügavas leinas

P. SANDER abikaasaga
J. KOTKAS perekonnaga
M. FULLER perekonnaga

Suurim tänu kõikidele, kes meie armsa mehe, venna ja onu

NIKOLAI HINDRE

kirstupanekust ja viimsele puhkepaigale saatmisest osa võtsid ning teda rohkete lillede ja leinakuulutustega mälestasid.
Samuti südamlik tänu õp. Oskar Puhm'ile matusetalituse ja lohutavate sõnade eest ja Eesti Pensionäride Klubi esindaja pr. E. Loosberg'ile järelhüüde eest.

LESK, ÕDE, ÕETÜTAR, ÕEPOEG

Lahkus meie armas

TEKLA

sügavas kurbuses

ASTRID
ILSE
BORIS

Armast

TEKLA VAHTRIK'UT

mälestavad sügavas kurbuses

HILJA ja HARALD TAMM
ANNI ja ELMAR KOHLAP
NORA ja HERBERT RAUD
EDUARD VÕSU

Unustamatut kallist

TEKLA VAHTRIK'UT

leinavad kurbuses

LAINE ja FRED LANGVEE
IRA, ANNE ja PAUL LUNIN
AIDE MUNDI
OLLI ja AKSEL MUUL
LINDA ja ERKA REBAS
DAGMAR VÕSU

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 telefon 483-4103

Pühapäeval, 2. juulil jumalateenistust ei ole.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. juulil kell 11 hommikul.

Eelteade:
16. juuli jumalateenistusel jutlustab piiskop K. Raudsepp, 23. juuli jumalateenistusel — praost R. Kiviranna ja 30. juuli jumalateenistusel — dr. A. Võõbus.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 2. juulil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja K. L. Marley. Issanda surma mälestamine.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 2K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 9. juulil KOGUDUSE VÄLJASÕIT. Ühine jumalateenistus Apostliku Õigeusu Kogudusega ülempreester E. Lepiku talus kell 12 päeval. Teejuhised ilmuvad lehes hiljem.

Õpetaja kõnetunnid igal teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4389
RR 5, Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 9. juulil, kell 12 päeval, ühine JUMALATEENISTUS Vana Andrese Kogudusega praost E. Lepik'u talus, Mono Mills'i lähedal. Teenivad praost E. Lepik, õp. A. Taul ja ülempreester E. V. Velleso. Laulab Kog. laulukoor G. Raagi juhatusel.

Jumalateenistusele järgneb ühine koosviibimine. Soovitav kaasa võtta supelriided. Jälgida teejuhiseid ajalehest.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848

1. ja 8. juulil toimuvad koosolekud Port Carlingu lähedal Keswick'i vaimulikus telklaagris Muskokas. Koosolekud Torontos jäävad ära. Kaasasõidu võimaluste üle helistada tel. 691-2848. Piiblikursused saadaval eesti keeles! 15. juulist alates igal laupäeval kell 9.30 hommikul hingamispäeva kool. Kell 11 jumalateenistus.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Söderholm
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Pühapäeval, 2. juulil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Tunnistusi. Kõneleb jutl. H. Söderholm.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 2. juulil kell 11 JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Tshello muusika.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Kolmapäeval, 5. juulil kell 7.30 õ. „Kolmapäevane Kiitus". Kõneleb K. Raid. Tshello muusika.

Armast

VELLO UGANDI'T

surnud 8. juunil 1978 Stokholmis

mälestavad leinas

ANNETTE KERST
HELVI NOOLANDI abikaasaga

Minu südamlik tänu Royal Beachi eestlastele, kes minu armast abikaasat

LYDIA ROO'D

mälestasid lillede ja leinakuulutustega.

ELMAR ROO

Endist koolikomitee liiget ja kooli toetajat

HERBERT KOLLI'T

mälestavad

TORONTO EESTI SELTSI TÄIENDUSKOOLID

Manalasse varisenud armas sõber

OSKAR SELIARU

Teda mälestavad leinates

JUHAN PALLOP abikaasaga
EDGAR KINK abikaasaga
ANTS PALLOP perekonnaga

Eesti arst valvekorras

1., 2. ja 3. juulil	
dr. M. Leesment	481-6834
8. ja 9. juulil	
dr. H. Tari	922-3824
15. ja 16. juulil	
dr. T. Kuutan	751-6141
22. ja 23. juulil	
dr. J. Marley	921-7777
29. ja 30. juulil	
dr. T. Sauks	461-0912

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

VEOD

SUUR VEOK KOLIMISEKS

J. KRULL

Tel. 493-1485, helistada õhtul.

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID

parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

KORTERID

Üürile anda

2 TUBA ja KÖÖK (kitchenet)

väga vaikses majas Fultoni tänaval. Ühine vannituba.
Helistada tel. **463-9397**

Naisterahvas otsib

TUBA ehk KAKS KÖÖGIGA.

Helistada tel. **266-7837**

Noor daam koos 2-aastase tütrega soovib

KOHTA SUVILASSE

1 või 2 suvekuuks. Tasu kokkuleppel. Helistada tel. **421-4561.**

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus	858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Argoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

MIS TOIMUB KILLAMÄNGUDEL

Torontost põhja pool oleva Moonstone'i suusakuurort muutub Eestiks 29. juuli hommikul, millal sinna tulijail on juba võimalus hakata püstitama oma telke jne. Ametlik avamine toimub aga kell 1 p.l. Sel avatseremoonial peab vaimuliku kõne ja palvuse piiskop Karl Raudsepp, mille järele avab mängud ürituse esimees Robert Kreem. Järgnevalt kõneleb „Toompealt", andes eesti rahvale poliitilise sõnumi, aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Peokõne peab ESTO '80 esimees Richard Norvell Stokholmist. Kui avatseremoonia on läbi, esitavad tallinnlased ja harjulased oma lühikese programmi, mille järele algab ringkäik Eesti maakondadesse. Olgu märgitud, et tallinnlased ehitavad peoväljakule suure Toompea torni.

Esimesena siirdutakse Tallinnast Viljandimaale. Neil on Killamängude Eestis isegi Viljandi järv. Kavas on mitmeid huvitavaid ehitusi ja üllatusi. Jakobsoni „Sakala" 100 a. ilmumise tähistamiseks annavad mulgid muuhulgas välja ka Killamängude „Sakala".

Viljandist läheb tee Järvamaale, kus tahetakse tähistada Tammsaare sündi 100 aastat tagasi. Siis seisame Munamäe jalal — Võrumaal. Munamäe otsa ehitavad võrulased torni ja neil on kavas väga huvitav ja mitmekesine programm. Munamäe otsast avardub suurepärane vaade alla orgu — Petserimaale, Valgamaale ja Tartumaale! Nende kolme maakonna inimesed ei ole aga õieti suutnud endid organiseerida. Igaüks kurdab alapuuduse pärast. Asukohad on aga ilusad ja huvitavad. Kui midagi suuremat nende maakondade inimesed ei ole suutelised pakkuma, on need alad Killamängude ajal ikkagi sealt pärinevate inimeste kohtumiseks.

Edasi viib tee üle Virumaa Läänemaale. Seal näeme Haapsalu valget daami ja muud. Hiiumaa rahvas tahab killapeolised viia Heinamaale, kus ühte-teist juhtub. Nad teevad sinna ka ehtsa paargu. Saarlaste kava on kiige all, kus löötsanillid hüürgavad. Saarlased loodavad Saaremaale ehitada majaka, tuuliku, paargu ja kiige. Värskelt on trükist välja tulnud ka Saaremaa vägimehe, Suur-Tõllu raamat.

Viimaseks maakonnaks on Pärnumaa. Nende kavad on vast kõige suuremad, alates Pärnu kuurordiga. Pärnakad tegid Torontos mitte kaua aega tagasi oma kokkutuleku, mis väga hästi õnnestus. Sellepärast on neil värske hoog ja energia sees.

Kui ringkäik läbi Eesti on läbi, on inimestel võimalus vabas miljöös oma maakonnas või mujal olla. Tallinnas on uuesti avatud kohvik „Kultas". Seal toimub eesti etnograafiline näitus ning avatud on Tallinna peapostkontor.

Kell 7 õ. kogunevad inimesed maakondadest Tallinna Vabadusväljakule rahvamängudeks. Sellest oleks palju kirjutada. Põhiliselt on see eesti rahva ühisüritus, kus iga maakond tuleb Ellen Parve Valdsaare leelotusel peoväljakule tõrvikuga, kus nad siis üheskoos süütavad eesti rahva elu- ja võitlustule. Järgnevas kavas esineb mitusada, peamiselt noort. Kokku on neid esinejaid-tegijaid Killamängudel 500 või üle.

Kui eesti rahvas oma ühistunnet on avaldanud rahvamängudega, algab tants Tallinnas kell 9 õhtul, jättes terve õhtu igale eestlasele oma plaanitseda. Päris vanad ja lapsed võivad siis koduteele asuda või sõita suvilatesse. Kogu pidustus ongi eestlaste suvemajade piirkonnas.

SUVI VÕIB OLLA OHTLIK

LILO WOLF

(CANADIAN SCENE) — Eelmisel suvel suri uppumise surma 300 Ontario elanikku. Kuuestkümnest lapsest, kes uppusid, oli 42 alla seitset aastat vanad ja 45 nendest olid järel. valveta vette ja veeäärde jäetud. Käesoleval suvel püüame jälgida lihtsaid eeskirju.

Mitte kunagi jätta väikesi lapsi randa, jõe või järve äärde või taga-hoovi basseini äärde. Väikelapsed võivad uppuda basseinides, kus ainult paar tolli vett on, sest väikelaps satub kergesti paanikasse ja on tihti võimetu ennast kukkumisel veest üles aitama. Suurem osa lapsi armastab vett, veel näib lastele olevat eriline vastupandumatu külgetõmme, kusjuures ta unustab kõik hoiatused vee hädaohtudest.

Lapsi tuleb varakult ujuma õpetada. Toronto YWCA (tel. 487-7151) korraldab lastele alates kuuest kuust kuni kuue aastani veega harjumise kursusi (water acclimatization courses). Noorte Meeste ja Noorte Naiste Heebrea Ühing (tel. 636-1880) registreerib taolistele kursustele lapsi alates viiest kuust. YMCA (tel. 921-5171) korraldab samalaadset kursust lastele alates pooleteist aastast kuni kolme aastani. Üks vanemaist peab koos lapsega vees olema. Tundide pikkus on 60 min., üks või kaks korda nädalas, kursuse kestus 8 kuni 10 nädalat. Osavõtumaks on 18.— kuni 40.— dollarit kursuselt. YMCA-s antakse lastele 3—6 aastani tavalisi ujumiskursusi.

Kui laps saadetakse suvekodusse, on soovitav valida niisugune, mille programmi on võetud ujumine ja vetelpääste. Algaja ärgu mingu kunagi üksi vette, tema kaaslaseks olgu laps, kes juba oskab ujuda ja on vetelpäästest teadlik. Pimedas ja äikesetormi ajal ei tohi ujuda, samuti pole ujumine soovitav pärast söömist, täis kõhuga. Tundmatuist veekogudest tuleb hoiduda, sest vaikse veepinna all võivad varitseda salavoolused. Hoiduge hüppamast tundmatuisse veekogudesse, põhi võib lähemal olla kui te seda eeldate. Ja ärge ujuge saastatud veekogudes.

PAADISÕIDUD

Veesuusatamisel peab paadis olema kaks inimest; üks, kes paati juhib ja teine, kes suusatajat jälgib. Kui veesolija on hädaohus, ärge hüpake teda päästma, visake talle päästerõngas või ulatage talle aer. Uppujal on tavaliselt kombeks päästjast suures paanikas kinni haarata nii, et ta tõmbab ta vee alla ja siis on ühe uppuja asemele kaks. Kui paat läheb ümber, on soovitav mitte ujuma hakata, vaid paadi juurde jääda, paati märgatakse kiiremini kui üksikut ujujat. Eemalt veest paistab rand petlikult lähedal, seepärast pole soovitav püüda randa ujuda, kindlam on alati ümberläinud paadi juurde jääda.

ÕPPIGE UJUMA

Iga inimene peaks ujuda oskama. Ujumisoskust võib alati täiendada. Selleks on olemas mitmesugused kursused nii lastele kui täiskasvanuile. Kursused algajaile, edasijõudnuile, vetelpääste kursused, veeballeti kursused. Kursused on veel pensionielistele ja vigastele.

Kui teil on kavatsus kas paati osta või üürida või te olete külalistena sõprade-tuttavate paadis, on esimeseks nõudeks ujumisoskus ja teiseks muidugi paadi — mootorpaadi või purjeka — käsitsemisoskus. Ka sel alal on mitmeid kursusi võimalik võtta. YMCA-l näiteks on purjetamise kool 10—16 aastastele noortele mõlemast soost.

Harbourfront (tel. 364-7127) peab käigus praegu kolme purjetamise kooli nii lastele kui täiskasvanuile. Õpetust võib saada kas nädalalõpu päevadel või nädalapäevadel, õpetuse kestus on kas üks või kaks kuud. Peale selle on võimalik võtta kontsentreeritud ühenädalalist kursust. Kursuse minimaal hinnaks on 40 dollarit.

ESMAABI

Õppige andma esmaabi, eriti kunstlikku hingamist. St. John Ambulantsi teenindus (tel. 923-8411) annab esmaabikursusi mitmes keeles. Kahetunniline „Save-a-Life" kursus on tasuta.

St. John Ambulantsi teenindusest ja Kanada Punasest Ristist (tel. 923-6692) saab tasuta voldikuid ja brošüüre nii esmaabi kui vetelpääste kohta.

Community Information Centre of Metropolitan Toronto (tel. 863-0505) aitab teid valida sobiva kursuse, seal töötavad nõuandjaina mitmete keeltegruppide esindajad.

Õlihind Kanadas tõuseb

Õlitootvate maade esindajad kohtusid järjekordselt. Saudi-Araabia ja Pärsia eestvõttel „külmutati" õlihind järgnevaks aastaks. Kommunistlikud maad, eesotsas Alzheeriaga taotlesid õlihinna järjekordset tõstmist, sest USA dollari väärtus, mille alusel toimub õlimüük on langenud.

Kanadas tõsteti alles hiljuti õlihinda 3,5 cendi võrra. Majandusminister teatas järjekordselt, et liberaalide valitsus tõstab jälle tooröli hinda 3,5 cendi võrra gallonilt. Sellega tuleb kanadlastel maksta nii kütteõli kui ka bensiini eest palju kõrgemat hinda kui USA-s.

KUHU MINNA?

☆ Reedest, 23. juunist—1. juulini Karavani Tallinna paviljon Eesti Majas.
☆ Laup., 1. juulil Suvehari 1978 Seedriorul. Kl. 5 õ. Kontsertaktus ja Võidutuli. Kl. 9 õ. Vabaõhuteatris „Laul Suveööl".
☆ Kuni 17. juulini näitus „Lana Original" Civic Garden Centre'is.
☆ Laup., 29. juulil „Killamängud" Moonstone'is.

„Meie Elu" toimetus ja talitus on suletud laupäeval, 1. juulil ja esmaspäeval, 3. juulil Dominion Day puhul.

MÕJUV KÜÜDITAMISE MÄLESTUSAKTUS DETROIDIS

DETROIT (M. E.) — Detroidis toimus Balti Komitee korraldusel Leedu Kultuurimaja saalis poliitiliselt sisukas küüditamisepäeva mälestuseks kontsert-aktus. Samal hommikupoolel oli kõrvalasuvas leedu katoliku kirikus eukomeeniline jumalateenistus.

Liigutava teenistuse ja vaimuliku kõne pidas New York'ist kohale sõitnud preester Casimer Pugevicius. Preester Pugevicius oli teatavasti üks Balti delegatsioonist, keda Valges Majas President Carter ja asepresident Mondale 13. juunil vastu võtsid. Kuna tema on ka Euroopa osas katoliikliku misjoni direktor, Leedu sektoris, siis tutvustas ka kodumaal levitatavaid põrandaaluseid vaimulikke lehti, mis on käsitsi kirjutatud ja salaja paljundatud. Huvitavaiks osutusid ka mitmesugused fotod sealsest olukorrast. Kirikusse toodi ka sõjaveteranide ühingute poolt kolme rahvuse lipud, millised altari ette seisma asetati.

Aktusele oli kogunenud ligi 250 inimest. Vaimuliku kõne ja palvuse inglise keeles pidas õp. dr. M. Soovik. Avasõna ütles komitee sekretär Raimond Tralla ja käsitles ajaloolisselt küüditamiste käiku ning tõi ka näiteid mõnede eesti perekondade kurvast saatusest. Lõpetades R. Tralla märkis, et eriti meie noorsugu peaks sellest olema põhjalikult informeeritud ja ärgu väsigu meie meel ja mõte seda 20-da sajandi „häbi" tutvustamast läänemaailmale, eriti aga USA elanikkonnale!

Järgnevalt teadustaja Tiia Sõmer tutvustas aukülalisi ja sõna sai leedu vaimulik Brooklyn'ist (N.Y.) C. Pugevicius, kes valgustas eeltööde tegemist 13. juuni konverentsi osas Valges majas.

Leedulane Algis Zaparackas esindas kuberner W. G. Milliken'i ja luges ette tema proklamatsiooni. Detroidi linnapea proklamatsiooni luges ette Kersti Kionka ja kohaliku Southfieldi linnapea oma Juris Ozols. Ullatuse valmistas Michigani senaator Anthony Deresinski, kes tõi kaasa Lansingust Senati Resolutsiooni No. 567, lugedes selle ette.

Teadustaja luges ka ette Komitee juhatuse poolt koostatud Resolutsiooni, mis aktuse külaliste poolt üksmeelselt heaks kiideti! Resolutsioon on üldjoontes eelmise aasta omale sarnane, kuid seekord palutakse erilist tähelepanu USA presidendilt, et tema kõiki samme astuks, et vabadust taastata Balti riiges. Ka mainitakse viimases lõigus, et mitte keegi „võim" ei saa, ega oma õigust määrata Balti riikide saatust, vaid see püha õigus on ainult: eestlasil, lätlasil ja leedulasil! Ka seda, et meie riikide sunniviisilist okupatsiooni pole baltlased kunagi tunnustanud! Sisukas aktus lõppes kolme hümni laulmisega ja eesti hümni juhtis R. Tralla.

LEINATEATEID

HILLAR KALLAS SURI HELSINGIS

Toimetaja Hillar Kallas suri 5. juunil Helsingis 67-aastasena.

Hillar Mihkel Kallas oli sündinud 2. detsembril 1910 Tartus. Ta oli dr. Oskar Kallase ja kirjanik Aino Kallase poeg.

H. Kallas oli Londonis BBC teenistuses 1939—1971. Ta aitas kaasa BBC saadete loomisel põhjamaade keeltes, oli sõja-aastatel BBC soomekeelse teenistuse juhatajaks ning hiljem selle ingliskeelse Euroopateenistuse juhatajaks.

Pärast pensionile minekut siirdus H. Kallas 1971. a. Helsingisse, kus ta jätkas oma ajakirjanduslikku tegevust. Muuseas oli ta 1971—76 Soome poolametliku pressibüroo ingliskeelse telefoniteenistuse toimetajaks.

Hillar Kallase matusetalitus toimus 12. juunil katolikus Püha Henriki kirikus Helsingis.

VELLO UGANDI SURNUD

8. juunil suri Stokholmis lühikese haiguse järele Vello Ugandi. Vello Ugandi oli ainuke eestlane Rootsis, kes pagulasaja algusest kuni tänaseni elukutseliselt ja täie tööjõuga töötas kuulutuste värbamise alal eesti ajalehtedele. Ta alustas selle tegevusega „Teataja" juures juba 1944. a. Pikema perioodi kuni 1967. a. töötas ta sellisena „Välis-Eesti" juures. 1968. a. asutas ta oma ajalehe „Uus Eesti", mis ilmus 5—6 numbrit aastas.

☆

Buffalos, Lackawanna, N. Y. suri ootamatult 14. juunil Viive Luik, 32 aasta vanuselt.

Kirstupaneku ja matuseteenistuse toimetas pastor Johan Teras. Haua juures ütles järelehüüde Buffalo eestlaste nimel Olga Kotka. Matusest võttis osa rohkearvuliselt Buffalo eestlaste pere ja palju ameerika sõpru.

Leinas on vanemad ja õde abikaasaga siin, tädi perekonnaga Kanadas ja sugulased Kodu-Eestis.

☆

Chicagos suri 2. juunil raske haiguse järele Juhan Raidar 61 aasta vanuselt. Matuseteenistuse ja muldasängitamise toimetas pastor Johan Teras Woodstockis 13. juunil.

Juhan Raidar sai haavata Teises Maailmasõjas. 1957. a. kaotas ta autoõnnetusel surma läbi oma abikaasa ja tütre.

Leinas on siin tema head sõbrad — kaaseestlased ja sugulased kodumaal.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS MEIE ÜHISKONNA TEENISTUSES.

EESTI MAJA
958 Broadview Ave.
Toronto. Ont. M4K 2R6

Soe vastuvõtt „Kaja-le" Detroidis

Noortekoor „Kaja" oma kontsertmatka raames külastas ka pühapäeval, 18. juunil Detroiti, et esineda meie kasutuses olevas läti kiriku väikses saalis. Kontserdi ajaks oli saal peagu puupüsti rahvast täis. Seda olid ka tarmukad noored hästi ära teeninud, sest nende vaba ja ladus esitusviis suutis juba esimeses osas publikuga sooja sideme luua ja aplausid olid südamest tulevad. Kontserdi esimene osa oli osaliselt tuntud ja ka tundmatuist paladest koostatud, milledele nende kunstiline juht Liina Merilo oli seade teinud. Ka võis tunda, et see musikaalsus on Merilo'de peres tugevalt olemas, kuna Kalle Merilo tarmukus instrumentaalse käsitluse osas oli sujuv, rütmikas ja nauditav. Kava teine osa koosnes põimikust tuntud lauludest, mis olid kõik veel armsa vaba kodumaa ajast kuuldud ja võis salgamatult märgata, et need kutsusid publiku hulgas esile meeleliigutust naudingu osas. Kontserdi lõpul eemaldati toolid ja asetati lauad, et ühiselt maitsta siinse „noorteringi" poolt valmistatud palasid koos kohviga. Külaliste vastuvõtu osas Ann Arboris olid eriti agaralt tegevad dr. T. Rebane ja ins. L. Maripuu.

Põhja-Yemeni president mõrvati

Põhja-Yemeni president Ahmed H. Ghashmi sai surma, kui Lõuna-Yemeni saadik avas tema töötoas Lõuna-Yemeni ametliku salajase kirja, milles oli pomm, mis surmas ka kirjatooja. Lõuna-Yemen on kommunistlik ja võitlused poolitatud Yemeni vahel on kestnud aastaid. Senini on mõrvatud sellisel viisil juba 8 Põhja-Yemeni presidenti. A. H. Ghashmi oli presidendi ametis ainult viimased kaheksa kuud.

Põhja-Yemen omab tihedad ja sõbralikud vahekorrad Saudi-Araabiaga ja demokraatlikkude läänerii-kidega.

Carter juhib USA välispoliitikat

President J. Carter pidas Texases tähtsa kõne, kus ta muuseas märkis, et ta juhib ise USA välispoliitikat ja süüdistas N. Liitu ja Kuubat agressiivsuses ja Aafrika riikide vallutamises kommunismile. President märkis muuseas, et meie ameeriklased ei lase ennast venelastel ninapidi vedada. Ta kaitses oma julgeolekunõuniku Z. Brzezinski range liini välispoliitikat Moskva vastu ja ütles, et ta toetab täielikult seda liini. USA ei taha olla teisejärguliseks suurvõimuks ei sõjaliselt ei ka inimõiguste küsimustes. Kuid ta lisas, et Ameerika ei sekku sõjaliselt oma jõududega Aafrika kontinendil.

VEETKE PUHKUS FLORIDAS

AQUA-MAR-MOTELLIS

Kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres.

☆ Motellis De-Luxe korterid ja muud tänapäeva mugavused. ☆ Üks blokk ookeani randa, ligidal öö-klubidele ja äridele.

☆ **SOODSAD SUVEHINNAD** ☆

555 N. Riverside Dr., Pompano Beach, Florida 33062, tel. 305-943-8800

Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA

Soodsate hindadega puhkuse ja grupireisid

H. KIVI TRAVEL — 466-4813

Eesti Maja Torontos RM 203 **Lic. 1064361**

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII

võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine.
Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

Tartu Pedagoogiumi 1933. a. lõpetajad „Võru poisid" on ootamas andmeid klassikaaslase

AKSEL PALK'i saatuse kohta.

Palun teatage klassikaaslasele järgmisel aadressil: Linda Mäll Kukk, 2246 N. West Ave., Vineland, New Jersey, 08360.

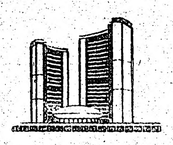

TORONTO LINN

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

Esmaspäev, 3. juuli on puhkepäev, sel päeval ei ole jäätmete äravedu.

Esmaspäevane äraviimine toimub teisipäeval ja teisipäevane kolmapäeval.

Seal ei ole vanade ajalehtede, suurte esemete, külmutuskappide, aiaprahi äraviimist kolmapäeval, 5. juulil. Äraviimine toimub kolmapäeval, 12. juulil 1978.

Jäätmed palutakse panna välja õigetel äraviimise päevadel.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto

Rodeesia terroristide veretöö

Rodeesia mustad kommunistlikud terroristid sooritasid järjekordselt jubeda veretöö. Seekordseiks nende ohvreiks osutusid Briti misjonärid, kes juhtisid ühte misjonikooli ainult 20 miili Mosambiiki piirist. Terroristid tulid Mosambiikist ja neil õnnestus pääseda läbi julgeoleku liinist ning nad mõrvasid kõige julmemal viisil ühe tosina valgeid misjonäre, arvatud kaasa mõne kuu vanune laps. Enamik relvastamata misjonäre surmati laskudega, kuid mitmed pekstisurnuks. Kahel surnuks pekstul oli veel elu sees ja need asuvad raskete haavadega haiglas. Seile tragöödia vastuolu seisab selles, et ametlikult kommunistidega koos töötav ja neile sümpatiseeriv Kirikute Maailmaliit toetab veel praegu Rodeesias, Namibias ja Lõuna-Aafrikas muste Moskvast relvastatud terroriste, kui Aafrika vabastajaid ning seega toetab ka misjonäride mõrvareid.

Vabariiklased eelseisvatel valimistel edukad?

Arvatakse, et eeloleval sügisel toimuvatel valimistel vabariiklased on edukad, mis on tingitud praegusest maksude alandamise kampaaniast Kalifornia osariigi eeskujul.

Mõttesähvatusi

Naised seisavad alati probleemi ees: kas kõrvaldada oma mehe nõrkused või olla ise tema nõrkuseks.

☆

Kui meil endil poleks vigu, siis ei otsiks meie neid nii elava naudinguga teiste juures.

☆

Mida väiksem on sisalik, seda suurem on tal lootus krokodiliks saada.

☆

Kahtkümmend meest aastas armastada pole mingi kunst. Aga üht meest kakskümmend aastat siduda — see vajab oskust.

☆

Hea tuju on parim riietusese seltskonnas kandmiseks.

☆

Marksism ei ole ilmavaade, vaid nakkav vaimuhaigus.

☆

Moraali tõstmiseks tuleb langetada nõudmisi.

☆

Igavust ei saa politseivõimuga laiali ajada.

☆

Enamus inimestest on mõrvarid. Nad tapavad inimese — iseendas.

☆

Peab olema ettevaatlik inimestega, kes alatasa räägivad, mida nad homme teha tahavad, ent vaikivad selle üle, mida nad on eile teinud.

Kogunud NIHITS